

DOĽANSKÉ NOVINY

3/2023

Ročník XIII.

ZO ŽIVOTA V OMPITÁLI ■ VYCHÁDZA 3x ROČNE

TÉMY: ► ZO SAMOSPRÁVY ► ODPADY PO NOVOM ► POĽNÁ POŠTA II. ► OBNOVA SOCHY P. MÁRIE ► VÝSTAVA

Príhovor starostky

Vážení spoluobčania milí Doľančania,

26. novembra 2023 uplynul rok od momentu, keď som prevzala mandát starostky našej obce. V okamihu zloženia sľubu som si uvedomovala, že nejde len o formálny akt, ale že nastupujem na cestu, na ktorej budú veľké prekážky, bude to trochu ako rehoľa, ktorá bude trvať 24 hodín denne a 7 dní v týždni. Odmenou budú splnené ciele, ktoré prinesú osoh všetkým obyvateľom. Nemýlila som sa, pretože práca starostky potrebuje veľa húževnatosti, odhodlania, je to práca veľmi zodpovedná, pestrá a skladá sa z mnoho malých, ale často veľmi náročných úloh. No predovšetkým je to nádherná činnosť, keď sa spoločne s ďalšími zástupcami obce a občanmi podielame na rozvoji našej dediny a prispievame tým k zlepšeniu kvality života našich občanov.

Vy občania ste srdcom našej dediny a bez vášho aktívneho prístupu, oddanosti a obetavosti, by sme ne-

dosiahli nič. Vaša angažovanosť je hnacou silou našich spoločných úspechov. Vďaka nim sme mohli realizovať projekty, ktoré prispievajú k rozvoju našej obce, zlepšeniu kvality života a vytvoreniu bezpečného prostredia pre všetkých.

Vy zástupcovia obce, naši poslanci obecného zastupiteľstva, vaša práca a nasadenie sú kľúčové pre chod našej dediny. Práve vďaka Vaším správnym rozhodnutiam bolo možné realizovať úlohy, ktoré sme si spoločne vytýčili, a preto som Vám za to nesmierne vďačná. Naďalej počúvajte názory občanov a zastupujte ich vo verejnom záujme.

Týmto by som Vám všetkým chcela vyjadriť vďaku, pretože si myslím, že sa nám podarilo toho zvládnuť v uplynulom roku veľa. Medzi najväčšie úspechy považujem získanie dotácií na štyri projekty, ktoré sme dotiahli do konca, podarilo sa nám dosiahnuť schválenie zmien a doplnkov územného plánu, a tým umožniť niektorým obyvateľom vybudovať si svoj vlastný domov. Ďalej sa nám podarilo dosiahnuť dopracovanie projektovej dokumentácie pre ČOV a kanalizáciu v obci, vybaviť potrebné vyjadrenia a predložiť projektovú dokumentáciu stavebnému úradu na vydanie územného rozhodnutia.

(pokračovanie na strane 2)

Zrenovali sme chátrajúcu riaditeľňu v našej základnej škole, zaviedli sme nový spôsob vzdelávania našich najmenších, usporiadali sme mnoho športových a kultúrnych podujatí. Do ďalších dní máme veľa plánov a vízií, ktorými chceme zveľadiť našu obec, a preto buďte prosím aktívni, či už názorom, pomocou alebo prístupom. Ja sa budem naďalej snažiť komunikovať otvorene, budem sa zameriavať na problémy obce, budem sa snažiť budovať a upevňovať partnerstvá s miestnymi organi-

záciami a podnikateľmi pre prospech obce a budem aktívne počúvať vaše názory a pripomienky.

Teším sa na to, čo nám budúce roky prinesú a verím, že spoločná spolupráca a spoločné ciele budú tým správnym prínosom pre všetkých.

Želám vám krásne Vianoce plné lásky, pokoja a radosti. Nech je tento sviatočný čas pre vás a vašich blízkych naplnený šťastím a Božím požehnaním.

Katarína Guldanová, vaša starostka

Za dverami samosprávy a obecného úradu... Správa o celoročnej práci v samospráve

V uplynulom roku 2023 obec Dolány intenzívne pracovala na dosiahnutí svojich cieľov a podpore kvality života našich občanov. V nasledujúcich riadkoch vám poskytneme prehľad kľúčových aktivít, udalostí a dosiahnutých úspechov v priebehu tohto obdobia.

Jedným z našich dlhodobých cieľov je využívať rôzne dotačné schémy, aby sme mohli čo najviac projektov financovať z externých zdrojov a nezaťažovali obecný rozpočet. Či sa obec do vyhlásenej výzvy na predkladanie projektu zapojí, záleží nielen od nás, ale najmä od účelu poskytovanej dotácie. Je potrebné zvážiť, či to-ktoré zadanie vieme „napasovať“ na naše potreby a po kladnom zhodnotení musíme ten projekt napísať, podať ho, po schválení vysúťažiť, v istom časovom horizonte zrealizovať a po realizácii vyúčtovať. V zásade platí, že čím komplikovanejší projekt, tým je jeho cesta k realizácii trnistejšia a dlhšia. Mnohokrát veľký projekt podlieha viacstupňovému schvaľovaniu a túto čakaciu dobu využívame na realizáciu menších projektov, ktoré síce nie sú z hľadiska priorít na predných priečkach, ale určite nie sú zbytočné a prispievajú k zlepšeniu života obyvateľov v obci.

Efektívna samospráva

Samospráva obce sa môže pochváliť efektívnym hospodárením s financiami, vďaka zodpovednému riadeniu sme boli schopní investovať do niektorých kľúčových oblastí, akými sú bezpečnosť, životné prostredie, kultúra a školstvo.

Obec prešla na jednotný ekonomický systém, občanom pribudla možnosť platiť poplatky bezhotovostným prevodom, transparentnosť údajov sme zabezpečili novým vzhľadom webovej stránky, fb stránky a k elektronizácii pribudol v obci aj virtuálny cintorín, či virtuálna prehliadka pamätihodností a zaujímavostí v obci.

Schválený Územný plán a príprava na vybudovanie kanalizácie v obci

Medzi prvoradé ciele patrilo schválenie Územného plánu, zmeny a doplnky č. 2/2020, čo sa nám po viac ako roku aj podarilo. V septembri boli uvedené zmeny a doplnky územného plánu 2/2020 schválené.

Ďalšou dôležitou úlohou bolo vybavenie inžinierskych činností pre územné rozhodnutie ČOV a kanalizácie v obci. Nemáme ešte vydané územné rozhodnutie, no podarilo sa nám skompletizovať projektovú dokumentáciu a vybaviť všetky potrebné vyjadrenia.

Riešenie problémov v ZŠ a MŠ

Havarijný stav, ktorý nastal v materskej škole – horúca voda vytekajúca na toaletách a z kohútikov v umyvárke, zatekanie do jedálne, neodvetranie technickej miestnosti – tieto závady sme odstránili, či už opravou elektroinštalácie ale aj vhodnejším riešením zdravotníckej.

Na základnej škole prebehla obnova riaditeľne, vymaľovali a odvetrali sa toalety, vymaľoval sa interiér školy, na školskom dvore sme opravili chátrajúci múr, zatekajúcu strechu, po troch rokoch sme zabezpečili uvedenie do prevádzky z pohľadu hygieny.

Obnova riaditeľne ZŠ (vľavo) a riešenie havarijného stavu na potrubí v MŠ (vpravo)

Obec zakúpila dve interaktívne tabule (MŠ a ZŠ), ktoré pomôžu skvalitniť výučbu detí v našich školách. Pribudla nová chladnička v ZŠ a v MŠ nový sporák a profesionálna umývačka riadu, čím sa zvýši hygienický štandard v kuchyni.

Vypracovala sa nová štúdia na kompletnú obnovu základnej školy, výsledok štvrtej výzvy vo verejnom obstarávaní na projektovú dokumentáciu na významnú obnovu ZŠ (táto štúdia rieši nielen energetickú efektívnosť, ale škola by mala mať už aj svoju telocvičňu, výdajňu stravy, učiteľský trakt, nové šatne a toalety a bezbariérový prístup) bude známy po uzávierke novín.

Postupná obnova DKJF

Prvým zásahom v tomto roku v Dome kultúry J. Fándlyho (ďalej len „DKJF“) bolo riešenie havarijného stavu cez reklamáciu – na toaletách bolo prasknuté potrubie a tečúce radiátory, ktoré spôsobili vytopenie priestorov DKJF.

Jednou z väčších obnov, ktoré nás čakajú v DKJF, bude celková rekonštrukcia kuchyne, ktorá sa uskutoční vo februári 2024. Pribudne nová podlaha, elektroinštalácia, sklad i nové spotrebiče, ktoré nahradia staré – málo efektívne a energeticky mimoriadne náročné. Takto vyhovená kuchyňa bude slúžiť ako zázemie pri rôznych spoločenských obecných i súkromných podujatiach. Na tento projekt budú použité prostriedky vo výške 28 600 eur získané z výzvy MIRRI. Nateraz máme obstarané zariadenie do kuchyne v celkovej sume cca 42 300 eur.

Druhou zmenou budú nové stoličky v sále DKJF, predpokladaný čas ich dodania je vo februári 2024. Nahradia staré drevené stoličky, ktoré sú z dôvodu dlhoročného používania v žalostnom stave.

Bezpečnosť na cestách

Podarilo sa nám získať dotáciu z nadácie Allianz z programu Bezpečnosť na cestách v obci v sume 4 500 eur, vďaka ktorej boli zakúpené merače rýchlosti. Sú nainštalované na vstupoch do obce na hlavných ťahoch. V obci pribudli aj dve zrkadlá, dopravné značky a viditeľnejšie prechody pre chodcov.

Palkovičov dom

Získali sme dotáciu 2 000 eur z BSK na akciu Cyrilo-metodský hold dolianskym osobnostiam, ktorý sa konal na dvore Palkovičovho domu.

Počet návštevníkov, ktorí túto našu pamätihodnosť v tomto roku navštívili, či už v rámci spomínanej spoločenskej udalosti, alebo ako nahlásené skupiny záujemcov, môžeme rátať v stovkách. V budúcnosti plánujeme zveľadiť exteriér a doplniť zbierkové predmety pre väčšiu atraktivitu tohto priestoru.

Ako nádejný sa javí aj projekt BSK – Obnova hmotného kultúrneho dedičstva v sume 15 000 Eur na výmenu strešnej krytiny na Palkovičovom dome. Žiadosť je podaná.

Zaoberali sme sa i bylinkovou záhradkou v humne Palkovičovho domu, na ktorú máme vypracovaný projekt. Realizácia záhradky je zatiaľ pozastavená.

Chodník na Dlhovskej ceste

Venovali sme sa i projektovej dokumentácii na chodník na Dlhovskej ceste. Tento projekt bol vypracovaný v roku 2020 a bolo treba zabezpečiť aktualizáciu rozpočtu ako i samotného projektu. Nateraz vieme, že odvodnenie a pravá strana chodníka od zákruty po posledný dom bude v predpokladanej hodnote zákazky v sume 107 000 Eur.

Budeme robiť všetko preto, aby bol tento projekt v dohľadnej dobe dotiahnutý do úspešného konca vrátania získania dotácie v prípade vyhlásených výziev.

Detsté a multifunkčné ihrisko

Jedným z rozpracovaných projektov je aj ten, ktorý sa týka obnovy multifunkčného ihriska. Podpora pohybových aktivít je dôležitou súčasťou našich vízií a bezpečnosť športujúcich prioritou. Kvôli chýbajúcej pravidelnej starostlivosti, ktorý si takýto typ športoviska vyžaduje, sa športovanie na ňom stalo nebezpečným a celkovo je daný priestor v zlom technickom stave.

Vyradené plastové hračky nepatria na detské ihrisko.

Druhým zámerom je obnova detského ihriska pri MŠ, kde by mala prebehnúť výmena piesku a hracích prvkov. **Pripomíname, že toto ihrisko nie je odkladací priestor pre vyradené plastové hračky!**

Či tieto obnovy prebehnú spoločne z dotácie MIRRI – podpora športu – obnova detského a multifunkčného ihriska v celkovej hodnote 172 000 eur, alebo zvlášť, ukáže čas. Každopádne je podaný ešte aj samostatný projekt z dotácie MAS – Obnova multifunkčného ihriska v hodnote 103 000 eur – táto žiadosť je u hodnotiteľa.

Elektroinštalácia na kalvárii

Dali sme vypracovať nový projekt na havarijný stav elektroinštalácie na kalvárii. Toto bolo mimoriadne náročné, pretože projekt sa musel prispôbovať nielen obtiažnemu terénu, ale aj majetkovému vzťahu s prihliadnutím na fakt, že príkostolný múr, popri ktorom mali byť výkopové práce, je národnou kultúrnou pamiatkou. Výsledkom je, že projektová dokumentácia spolu s výkazom/výmerom je pripravená na verejné obstarávanie. Predpokladaná suma projektu bude predstavovať cca 28 000 eur s DPH. Ak všetko dobre pôjde, projekt sa bude realizovať v marci 2024.

Toalety pri kostole

Zaoberali sme sa aj možnosťou vybudovanie toaliet pri kostole, kde máme cenové ponuky. Bude potrebné doriešenie povolení od Farnosti Dolány s prihliadnutím na vyjadrenia arcibiskupského úradu. Cieľom samosprávy je vybudovať tieto toalety do púte. Predpokladaná hodnota toaliet by mala predstavovať sumu 20 000 Eur.

Zimná údržba

Obec vykonáva zimnú údržbu prostredníctvom externých firiem, pretože nemá ani techniku a ani zamest-

Zle zaparkované autá znemožňujú zimnú údržbu v užších uličiach obce.

nancov. Boli oslovení viacerí podnikatelia z obce, ktorí údržbu obecných ciest odmietli vykonávať. Hľadali sme najvhodnejšie riešenie, čoho výsledkom je, že so zimnou údržbou o obecné cesty nám pomáha sociálny podnik Obecné služby Budmerice, s.r.o., r.s.p. Sme však nútení starať sa aj o cesty v správe BSK, pretože ich odhrňáče nie sú schopné na úzkych cestách so zaparkovanými vozidlami vykonávať zimnú údržbu. Na hornom konci je pravidelne monitorovaná situácia, avšak rozdiely teploty neumožňujú udržiavať vozovku v rovnakej kondícii ako v dolnom konci. V lokalite 22 (oproti) cesta, ktorá nie je ani oficiálna cesta, nie je udržiavaná, čo všetci majitelia pozemkov pri stavebnom povolení vedeli, že obec tieto cesty nebude udržiavať.

Obec zakúpila kontajner na posypový materiál a posypový vozík, ktoré sa nachádzajú v strednej časti uličky.

Údržba verejných priestranstiev

Na tomto mieste by sme radi podakovali všetkým občanom, ktorým nie je ľahostajné okolie domu, či iného verejného priestranstva a udržiavajú ho v príkladnej čistote.

Naproti tomu sa bohužiaľ vyskytujú aj obyvatelia, ktorí svoje okolie zahlcujú neporiadkom, a kazia tak celkový dojem z ulice či celej obce.

Obec zakúpila skvelých pomocníkov, ktorí nám pomáhajú s údržbou verejných priestranstiev a zelene - novú traktorovú kosačku (na ilustračnej foto) a fukar na listie.

Brigády, ktoré sa uskutočnili v tomto roku: Upracme si dedinu, orezy stromov na cintoríne a čistenie kostolníka, vyčistenie priekopy smer Dolné Orešany a likvidácia čiernej skládky. Všetkým, ktorí sa zapojili do skrášľovania obce, ďakujeme.

Vytvorili sme zberné miesto na bioodpad v areáli družstva, kde bude prebiehať zber 4x ročne (viac v tabuľke vývozov odpadov).

Podali sme žiadosť (je predschválená) o získanie dotácie z Enviroföndu - Technika na zabezpečenie triedenia odpadov - na traktor s príslušenstvom v hodnote do 45 000 eur. Traktor by sme radi používali v celej šírke jeho možností, ktoré bude poskytovať.

Psie záležitosti

Mnohí psíčkari isto ocenili, že nám v obci pribudli nové smetné koše na psie exkrementy. Veríme, že pomôžu v udržiavaní čistoty v obci.

Od nového roka sme však museli pristúpiť k zvýšeniu sadzby dane na 10 Eur za psa za jeden kalendárny rok. Viac vo Všeobecnom záväznom nariadení (VZN) obce Doľany č. 11/2023 o miestnej dani za psa.

Samoobslužné výdajné miesto Z-Box

Viacerí ste už zaregistrovali, že vo vnútrobloku Obecného úradu pribudlo samoobslužné výdajné miesto spoločnosti Packeta Slovakia s. r. o.

Spoločenské a kultúrne akcie

Obec sa podieľala či spolupodieľala na mnohých kultúrnych akciách, ktoré sa uskutočnili v obci: Pochovávanie basy, Ochutnávka vín, Privítanie detí do života - spolu 34 detí aj za koronové obdobie, Ples, Rozprávkový les, divadlo, Cyrilo-metodský hold dolianskym osobnostiam, Deň matiek, Dni úcty k starším, vrátane ktorých bola výstava, vystúpenie detí z MŠ a ZŠ a posekanie so seniormi, Ompitálsky jarmok a mnohé iné.

Niž z toho by sa nebolo udialo, nebyť obetavých dobrovoľníkov, či už z radov občianskych združení, organizácií, vzdelávacích inštitúcií, spolkov, alebo jednotlivcov a taktiež sponzorov. Všetkým veľmi pekne ďakujeme a sme radi, že vás máme!

Digitalizácia a pamäťové fondy

Pomocou dotácie z Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy na podporu kultúry 2023: Oblasť podpory 4: pamäťové, fondové a zbierkové aktivity v sume 2 000 eur sme vytvorili digitalizačné a pamäťové centrum. Centrum začalo svoju prevádzku zakúpením techniky vhodnej na digitalizovanie dokumentov a jej uvedenie do prevádzky v miestnosti na to určenej na Obecnú úradu v Doľanoch. V prvej fáze prebieha zber a skenovanie fotografií a dokumentov, ktoré budú neskôr záujemcom na požiadanie sprístupnené v priestoroch centra. Súčasťou projektu bola i výstava a katalóg výstavy, o ktorých píšeme na strane 26. Úlohou centra bude zdigitalizovať čo najviac historických fotografií a dokumentov, o ktorých poskytnutie by sme chceli aj touto cestou poprosiť našich spoluobčanov.

Zasadnutia obecného zastupiteľstva (OZ)

V roku 2023 sa uskutočnilo 5 riadnych zasadnutí OZ, na ktorých sa schválilo mnoho dôležitých dokumentov vrátane dvanástich VZN pre správne fungovanie obce. Poslanci a poslankyne sa stretávajú s pani starostkou na pravidelných poradách v približne dvojtýždňových intervaloch, kde preberajú problémy obce a ich riešenia z viacerých uhlov pohľadu. Všetky dôležité schválené dokumenty i zvukové záznamy zo zasadnutí OZ sú dostupné na webovej stránke obce www.dolany.sk.

Čas poslancov OZ na jednej z pracovných porád.

Na záver

Hoci sme niekoľko menších projektov úspešne dotiahli do konca, tento rok je zo spätného pohľadu považovaný skôr za prípravný a pevne veríme, že rok 2024 bude realizačný a každý občan uvidí hmatateľné výsledky našej práce. Obecná samospráva je tu pre ľudí a my na to neustále myslíme. Vnímame rozličné názory

obyvateľov na chod obce a na kroky, ktoré realizujeme. Uvedomujeme si tiež rozmanitosť priorit našich občanov. Ak máte pocit, že váš hlas nie je vypočutý, skúste nám svoje návrhy a pripomienky adresovať priamo, či už pani starostke, poslancovi alebo poslankyni OZ, ktorým najviac dôverujete, alebo prostredníctvom podateľne Obecného úradu (e-mailom, osobne, telefonicky). A keď si nájdete čas, môžete prísť i na niektoré zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Doľanoch, na ktoré Vás srdečne pozývame. V nasledujúcom roku sa uskutočnia vo štvrtkových termínoch v čase vždy o 18.00 hod. – **29. 2. 2024, 23. 5. 2024, 27. 6. 2024, 19. 9. 2024 a 12. 12. 2024** (zmeny termínov sú vyhradené), kde môžete predniesť svoje návrhy, postrehy či požiadavky.

(KG, DĎ)

38 balíčkov z charitatívnej vianočnej zbierky „Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok“ čaká na svojich príjemcov.

Voľby do NRSR 2023 - výsledky za obec Doľany

Volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré sa konali 30. septembra 2023, sa v Doľanoch zúčastnilo 701 voličov, čo predstavuje účasť 78,14 %, platných hlasov bolo 695. Počet hlasov odovzdaných jednotlivým stranám prinášame v nasledujúcej tabuľke.

Názov pol. strany	Poč. hl.	%
SMER-SD	181	26,04 %
PS	117	16,83 %
OLANO a PRIATELIA, KÚ a ZA ĽUDÍ	96	13,81 %
HLAS-SD	84	12,08 %
KDH	47	6,76 %
SNS	40	5,75 %
SAS	31	4,46 %
Demokrati	31	4,46 %
REPUBLIKA	28	4,02 %
SME RODINA	23	3,30 %
ĽSNS	7	1,00 %
KSS	6	0,86 %
Piráti	2	0,28 %
SOS	2	0,28 %

Ostatné politické strany a subjekty nezískali ani jeden hlas.

Poplatky za odpad po novom

Hľadanie najvhodnejšieho a najspravodlivejšieho nastavenia spôsobu výpočtu poplatkov za komunálny odpad zamestnával starostku a zamestnancov obecného úradu i v tomto roku. Pri hľadaní konsenzu sa prihliadalo na to, aby tí, ktorí vyprodukojú menej odpadu, solidárne nedoplácali na tých, ktorým ešte separácia stále nič nehovorí a „ládujú“ odpad do kontajnerov hlava-nehlava. Aké zmeny nám schválené Všeobecné záväzné nariadenie (ďalej len „VZN“) o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady prináša?

Veľké problémy malej obce

Malé obce majú, čo sa týka vývozu a likvidácie odpadu, značne nevýhodnú pozíciu. Musia (ak chcú mať lepšiu cenu) tieto služby obstarávať spoločne s inými obcami, kde je potrebné, aby opis predmetu zákazky bol pre všetky obce jednotný. Dôležitým atribútom je nastaviť požiadavky tak, aby sa nezvyšovali náklady na odvoz a likvidáciu odpadov, a to najmä z dôvodu, že tieto náklady by sa premietli do paušálnej sumy za nádobu, a tým by výrazne ovplyvnili celkovú výslednú sumu na poplatníka.

Obec Dolány sa z dôvodu vysúťaženia, čo najnižšej ceny zapojila do spoločného verejného obstarávania prostredníctvom Mikroregiónu Červený kameň spolu s obcou Píla a Dubová. Predstavitelia jednotlivých obcí pri nastavovaní podmienok pre verejné obstarávanie mali málo možností ako nastaviť tieto podmienky tak, aby suma pri nakladaní s odpadom bola čo najnižšia.

Avizovaná zmena v zákone o Zmena v legislatíve, ktorá nebude naďalej umožňovať ukladanie na skládku na Dubovú, ale likvidácia zmesového komunálneho odpadu je možná len odvozom do spaľovne (tá je toho času len v Bratislave) spôsobil obciam zvýšené náklady ceny za dopravu.

Jediný atribút, ktorý by toto mohol ovplyvniť, bolo nastavenie frekvencie vývozov z dvoch na jeden za mesiac.

Súťaže sa zúčastnili dvaja uchádzači. Výherným uchádzačom bola spoločnosť Olo, a.s., Bratislava, ktorá predložila najnižšiu cenovú ponuku.

Ako to bude po novom

Jednou z najväčších noviniek bude úprava periodicity vývozu komunálnych odpadov v nasledujúcom roku sa budú odpady vyvážať raz za mesiac.

Ďalšou zmenou bude výber poplatkov, ktoré budú zvýhodňovať tých, ktorí separujú zmesový komunálny odpad. Určenie výpočtu poplatku za vážený množstvo-

vý zber komunálneho odpadu na rok sa vyberá pred-
davkovo, pričom **preddavok sa vypočíta, ako súčet poplatku za nádobu a ceny za komunálny odpad.**

Poplatok za nádobu = cena dopravy + obsluha nádoby + priemer ceny na poplatníka za množstvo komunálneho odpadu vyprodukovaného na verejných priestranstvách

120 l smetná nádoba	48 €/rok
240 l smetná nádoba	58 €/rok
1 100 l smetná nádoba	232 €/rok

Cena za skutočne vyprodukovaný komunálny odpad = sadzba poplatku (0,18 EUR) krát (x) množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu (tento údaj správca poplatku určí na základe poskytnutých údajov o množstve odváženého zmesového komunálneho odpadu pre každú obsluženú zbernú nádobu v obci; na určenie preddavkovej platby bude použitý presný údaj z váženia predchádzajúceho kalendárneho roka).

Príklad:

Ak poplatník s nádobou 120 l v roku 2023 vyprodukoval 200 kg komunálneho odpadu potom výpočet na určenie preddavku na poplatok na rok 2024 bude nasledovný:

$$48 \text{ €} + (0,18 \times 200 \text{ kg}) = 84 \text{ Eur}$$

Ak poplatník s nádobou 240 l v roku 2023 vyprodukoval 200 kg komunálneho odpadu potom výpočet na určenie poplatku za rok 2024 bude nasledovný:

$$58 \text{ €} + (0,18 \times 200 \text{ kg}) = 94 \text{ Eur}$$

Vyúčtovanie skutočných nákladov za daný rok uskutoční obec do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roka na základe skutočných jednotkových nákladov obce na činnosti nakladania s odpadom ako podiel sumy a odváženého množstva komunálneho odpadu

Pôvodne

4-členná rodina vyprodukovala za rok 500 kg komunálneho odpadu

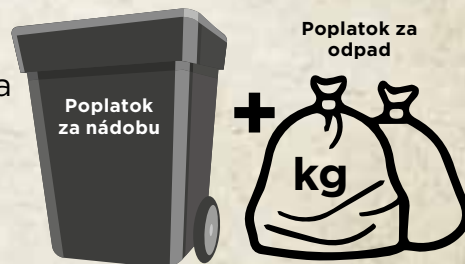

Poplatok za osobu bol v roku 2023 v sume 35,88 eur.

Poplatok za komunálny odpad sa účtoval na osobu, v roku 2023 táto rodina zaplatila 143,44 eur (4 x 35,88 eur).

Teraz

4-členná rodina vyprodukuje za rok 500 kg komunálneho odpadu

Poplatok za odpad

Poplatok za komunálny odpad je súčtom poplatku za nádobu (48 eur/120 l nádobu) a reálne vyprodukovaného množstva odpadu (500 x 0,18 = 90 eur), čo spolu činí po novom sumu 138 eur.

v kilogramoch za všetky nádoby na komunálny odpad v obci v príslušnom zdaňovacom období. Správca poplatku následne ďalej vypočíta skutočné náklady na každú nádobu na komunálny odpad.

Výsledná suma sa za každého poplatníka porovná so sumou zaplateného preddavku na poplatok. Ak skutočné náklady na poplatníka prevyšujú sumu zaplateného preddavku na poplatok poplatníkom, vzniká záporný rozdiel na poplatku; ak suma zaplateného preddavku na poplatok poplatníkom prevyšuje sumu skutočných nákladov na poplatníka, vzniká kladný rozdiel na poplatku. Vzniknutý kladný rozdiel na poplatku sa použije na úhradu preddavku na poplatok v bežnom zdaňovacom období. Ak vznikne záporný rozdiel na poplatku, obec vyrubí záporný rozdiel na poplatku rozhodnutím spolu s preddavkom na poplatok na bežné zdaňovacie obdobie. Vyrubovaný preddavok na poplatok spolu so záporným rozdielom na poplatku po zúčtovaní preddavku na poplatok sú splatné do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Príklad:

Poplatník s nádobou 120 l v roku 2023 vyprodukoval 200 kg komunálneho odpadu, v roku 2024 zaplatil preddavok na poplatku v hodnote 84 €.

Ak však poplatník v roku 2024 vyprodukoval 100 kg komunálneho odpadu, skutočne by mal zaplatiť 48 € + (0,18 € x 100 kg) = 66 €. Poplatníkovi teda vzniká kladný rozdiel na poplatku v hodnote 84 € - 66 € = 18 €, ktorý

sa použije na úhradu preddavku poplatku v roku 2025 (preddavok na poplatku bude v roku 2025 o 18 € znížený).

Poplatník s nádobou 120 l v roku 2023 vyprodukoval 200 kg komunálneho odpadu, v roku 2024 zaplatil preddavok na poplatku v hodnote 84 €.

Ak však poplatník v roku 2024 vyprodukoval 300 kg komunálneho odpadu, skutočne by mal zaplatiť 48 € + (0,18 € x 300 kg) = 102 €. Poplatníkovi teda vzniká záporný rozdiel na poplatku v hodnote 84€ - 102€ = - 18 €, ktorý bude vyrubovaný spolu s preddavkom na poplatku v roku 2025 (preddavok na poplatku bude v roku 2025 o 18 € zvýšený).

Individuálne výnimky

Správca poplatku môže na základe žiadosti poplatníka na zmiernenie alebo odstránenie tvrdosti zákona vyrubovaný poplatok znížiť alebo odpustiť rozhodnutím. (napr. pre plienkové osoby, ktoré sú v domácnosti samé, pre mladé viacpočetné rodiny, ktoré majú naraz dve a viac plienkových detí, občanom v hmotnej núdzi a iné.). Každý prípad bude individuálne posúdený.

Podrobnejšie informácie sú obsiahnuté vo VZN č. 8/2023, ktoré je zverejnené na www.dolany.sk.

Aby ste si mohli naplánovať zber, zodpovedná zamestnankyňa obecného úradu pre vás pripravila prehľad vývozov, ktorý je na nasledujúcej strane.

(KG, DĎ)

Zberné miesto na bioodpad v areáli družstva, kde bude prebiehať zber 4x ročne.

Nové stojisko kontajnerov

Stojisko, ktoré sa nachádzalo pred firmou ZAEX, je zrušené. Nové stojisko sa nachádza na ulici za Kultúrnym domom. Na tomto stojisku nájdete kontajner na kuchynský odpad, na oleje a tuky a 1 100 l kontajner na sklo.

Obec Dolňany

KALENDÁR ZBERU ODPADOV NA ROK 2024

Január						
P	U	S	Š	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Február						
P	U	S	Š	P	S	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

Marec						
P	U	S	Š	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Apríl						
P	U	S	Š	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Máj						
P	U	S	Š	P	S	N
			1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Jún						
P	U	S	Š	P	S	N
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Júl						
P	U	S	Š	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

August						
P	U	S	Š	P	S	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

September						
P	U	S	Š	P	S	N
2		4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Október						
P	U	S	Š	P	S	N
		2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

November						
P	U	S	Š	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

December						
P	U	S	Š	P	S	N
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
	24	25	26	27	28	29
30	31					

Informácia pre občana k jednotlivým zložkám komunálneho odpadu

- PAPIER
- SKLO
- ZBER BIOODPADU
- ZBER NEBEZPEČNÉHO ODPADU
- PLASTY, KOVY, TETRAPAKY
- ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD
- ZBER VEĽKOBIEMNEHO ODPADU
- ZBER ELEKTROODPADU

Dolianski hasiči pripravení zachraňovať životy

Druhý októbrový víkend sa naši dobrovoľní hasiči zúčastnili Kurzu prvej pomoci, ktorý bol nabitý dôležitými informáciami a ukázkami. Skúsený záchranár a školiteľ sa im na 100 % venoval a všetky úkony si naši hasiči sami vyskúšali, aby boli pripravení poskytnúť prvú pomoc v prípade núdze.

Od decembra bude v hasičskej zbrojnici pre prípad núdze aj defibrilátor, ktorý zakúpila obec. Jeho nasadenie v prípade život ohrozujúceho stavu bude možné prostredníctvom záchranných zložiek, resp. vyškoleného personálu z radov našich dobrovoľných hasičov, ktorí majú väčšie skúsenosti s vyhodnocovaním krízovej situácie a nutnosti použiť tento prístroj.

(red)

Nové drevené lavičky

Tohtoročný Máj nám hádam bude ešte dlho slúžiť. Prostredníctvom šikovných rúk majstra Pala Monsbergera zmenil svoju podobu na 6 krásnych lavičiek, z ktorých 5 venoval obci, za čo mu nesmierne ďakujeme. Kým sa roztrhne vrece s nápadmi na ich ďalšie využitie, dovedy budú využívané napríklad na priedomí Palkovičovho domu počas menších podujatí.

Adventný veniec pri Kaplnke sv. Anny

V nedeľu 3. decembra bol na zrevitalizovanom priestore pred kaplnkou sv. Anny našim p. farárom slávnostne posvätený adventný veniec. Na jeho tvorbe sa podieľali: Andrea Nemcová ako koordinátorka, Tomáš Nemeč, Ľuboš Nemeč, Jozefína Schmidtová, Zuzana Stankovičová s rodinou, Stanislava Oravcová, Veronika Haváriková, Jozef Lávečka a Katarína Guldanová. Srdečne ďakujeme.

(red)

INZERCIA

STAVEBNINY

STAVDACH

www.stavdach.sk

☎ 0905 309 631, 0905 947 417

f Stavebniny Stavdach

STAVEBNINY STAVDACH, Areál PD Dol'any, e-mail: stavebniny@stavdach.sk

Projekt „Vytvorenie oddychového cyklo-turistického priestoru“ za podpory Bratislavského samosprávneho kraja (BSK)

Vďaka finančnej podpore BSK sa nám podarilo zrevitalizovať priestor pred Kaplnkou sv. Anny, kde pribudli nové lavičky a výsadba, ktorá sa na jar zafarbí do nádherných mariánskych farieb. Na zrevitalizovanom pozemku pribudli stojany na e-bicykle a nabíjacia stanica. Projekt realizovala firma EDEN PARK s.r.o. Celkové náklady na tento projekt boli 11 171,64 eur bez DPH, pričom dotácia z BSK bola v sume 10 000 eur. Veríme, že sme týmto projektom nielen podporili turizmus v obci, ale radosť priniesie najmä našim obyvateľom. (nb)

Udelenie Ceny obce a Ceny starostky obce

Žijeme v dobe, kedy je dôležité si uvedomiť hodnotu občianskej angažovanosti a individuálnych úspechov, ktoré vytvárajú pozitívny rozdiel vo všetkých oblastiach života. Preto je potrebné vyjadriť vďaka a uznanie pre tých, ktorí nás inšpirujú k lepšiemu zajtrajšku.

Starostkou obce boli navrhnuté a poslancami obecného zastupiteľstva boli schválené tieto ocenenia:

Pri príležitosti životného jubilea obec udeľuje **Cenu obce Doľany za dlhoročnú prácu pre komunitu** a **Cenu starostky obce za dlhoročnú obetavú prácu pre samosprávu** pani **JUDr. Idke Konopovej, PhD.**, ktorá aktívne pracovala v orgánoch miestnej samosprávy a v miestnych spoločenských organizáciách, podieľala sa a podieľa sa na zachovávaní a zveľaďovaní kultúrneho a historického dedičstva našej obce, za organizáciu a sprevádzanie hovoreným slovom nespočetného množstva podujatí v kultúrno-spoločenskej a tiež duchovnej oblasti, za spoluprácu na tvorbe Doľanských novín od ich zrodu a v neposlednom rade za nezištnú pomoc každému, kto sa na ňu s prosbou o pomoc a radu obrátil.

Svojou usilovnosťou a obetavosťou odovzdala a naďalej odovzdáva veľké posolstvo lásky k ľuďom, k práci, k životu, k histórii a kultúre.

Ďalej sa obec rozhodla udeliť **Cenu obce za mimoriadne športové úspechy:**

Štefanovi Vadovičovi, najmladšiemu za získanie titulov vicemajster sveta, niekoľkonásobný majster Európy a viacnásobný majster Slovenska v grapplingu a brazílskom Jiu Jitsu

Vivien Vadovičovej za získanie titulov majsterka Slovenska a víťazka otvorených majstrovstiev v Rakúsku v brazílskom Jiu Jitsu, 4-násobná majsterka Slovenska v Judu a získanie ocenení na medzinárodných turnajoch.

Sme hrdí na to, že naša obec má talentovaných mladých jednotlivcov, ktorí excelujú v športových odvetviach. Táto cena nie je len ocenením individuálnych úspechov, ale aj vyjadrením vďaky za predstavovanie našej obce s hrdosťou a odhodlaním na športových poliach.

Katarína Guldanová, starostka

Spoločenská kronika

V roku 2023 sa narodili títo Doľančania:

Ester Vargová, Ondrej Mruškovič, Kristofer Polčic, Ema Firáková, Lukáš Zámečník, Tobias Kelemen, Bernard Vároš, Elisa Van Betsbrugge, Ondrej Pecho, Leonard Lechovič

Vitajte medzi nami!

V roku 2023 nás opustili:

Vojtech Lukovich, Terézia Ostradická, Ján Guldan, Ferdinand Stipula, Mária Mečiarová, Štefan Demovič, Jana Hoffmannová, Mária Malíková, Alojz Dřimal, Jozef Jakuš, Jozef Krchnák

Čeť ich pamiatke!

Dožinkový sprievod – poďakovanie za úrodu

Základná škola s Materskou školou v Doľanoch v spolupráci s obcou pripravili 22. septembra milé podujatie Dožinkový sprievod. Pred Požiarnou zbrojnicou sme si mohli pozrieť vystúpenie Základnej a Materskej školy, na husliach nám zahrali Dianka Šišuláková a Rudko Zajíček a na harmonike Stan-ka Oravcová. Po vystúpeniach sme sa za zvuku ľudovej hudby a spevu spoločne presunuli ku kostolu, kde sme sa zúčastnili svätej omše. **(nb)**

Posedenie pri hudbe – Deň úcty k starším

Mesiac október je mesiacom úcty k starším. Každoročne si v našej obci uctievame našich starších spoluobčanov a nebolo to inak ani tento rok. Posedenie pri hudbe, ktoré sa konalo 29. októbra otvorila pani starostka Katarína Guldanová a následne vystúpili naše mladé talenty. Adelka Dobrovodská nádherne odrecitovala báseň Život od Blanky Gážiovej, na harmonike zahrala Tamarka Gálová a na husliach zahrali Dianka Šišuláková a Rudko Zajíček, ktorých spevom doprevádzal Damiánko Šišulák. Stanka Oravcová zahrala na harmonike našu Doliansku hymnu a všetci si spoločne zaspievali. Do tanca zahrala Dolianska dychovka. **(nb)**

13. Ompitálsky jarmok

Tradičné podujatie Spolku pre krajší život v Doľanoch sa uskutočnilo tento rok v sobotu 9. decembra v Dome kultúry J. Fándlyho. Návštevníci trinásteho ročníka si mohli vybrať z množstva tradičných ľudových výrobkov, kúpiť si med priamo od včelára, ochutnať lokše či guláš, alebo sa len zahriať vareným vínom, čajom či ochutnať nejaký koláčik ku káve. Sprievodným podujatím bola výstava kresieb „Zápisky živého“ otca Fera Malíka so svojimi deťmi Ferdom a Aničkou. Pre deti bol pripravený Mikuláš.

(red, foto: Matej Polčič)

Okienko zo života farnosti Doľany

Čas rýchlo letí a my sme už na sklonku jesene a začínajúcej zimy. V okienku Vás budeme s radosťou informovať o významnejších farských a verejných aktivitách za obdobie mesiacov záver júna – november 2023 vrátane, do ktorých sa pod vedením VDP. farára Mgr. Jána Bučeka aktívne zapájali aj členovia Synodálneho tímu farnosti Doľany (STFD) v účinnej spolupráci s obcou Doľany.

Pán Boh zaplať – všetkým ďakujeme:

- Blahoželanie VDP. farárovi Mgr. Jánovi Bučekovi k meninám 23. 6. 2023 po večernej sv. omši,

- **Aktívna duchovná činnosť Misijného zrnka detí (MZD) Doľany** pod vedením manželov Jozefa a Márie Gregorových, o.i. pravidelné modlitby sv. ruženca väčšinou v nedeľu o 10.00 hod. pred sv. omšou a ďalšie pekné aktivity (23. 8. 2023 výlet detí do sídla PMD v Bratislave spojený so sv. omšou, slúženou VDP. Ivanom Kňazom, národným riaditeľom PMD na Slovensku. Ďalej púť a výlet MZD spolu s farníkmi Doľany mikrobusedom 18. 11. 2023 do Nitry na Kalváriu u pátrov verbistov Spoločnosti Božieho Slova. Bolo to naozaj hodnotné duchovné i ľudské podujatie, za účasti nášho VDP. farára Mgr. Jána Bučeka, ktorý nám odslúžil aj sv. omšu s povzbudivou homíliou v kostole Nanebovzatia Panny Márie. Tu sme pátrovi Koblihovi, ktorý nás osobne a slovne sprevádzal pri prehliadke misijného múzea s láskou odovzdali obetné dary. Potom nasledovala ešte krátka návšteva krásnej Lurdskej jaskyne. Po chutnom obede sme sa presunuli z Kalvárie do mesta, s návštevou diecézneho múzea a katedrály Sv. Emeráma. Domov sme sa šťastne vrátili v podvečerných hodinách s bohatými duchovnými zážitkami).
- **Slávnosť z príležitosti sviatku sv. Cyrila a Metoda tzv. „Cyrilo-metodský hold dolianskym osobnostiam“**, poriadaná 1. 7. 2023 obcou Doľany o.i. aj v súčinnosti s farnosťou Doľany, ktorá bola však podrobne zverejnená už v minulom čísle DN,
- **Záverečná slávnostná školská sv. omša spojená s TE DEUM** 30. 6. 2023 o 9.30 hod, vo farskom kostole, s hodnotnou kázňou p. farára, spevom a modlitbami detí, ďakovným príhovorom Mgr. Kataríny Guldanovej, starostky obce Doľany p. farárovi a pedagogickému zboru ZŠ Doľany,
- Pobožnosť a sv. omša 26. 7. 2023 o 18.30 hod. k úcte sv. Joachima a Anny pri kaplnke sv. Anny a 30. 7. 2023 na tomto mieste aj záverečná nedeľná pobožnosť k úcte sv. Anny,
- **Púť k Nanebovzatej Panne Márii na nádvorí hradu Červený Kameň** 13. 8. 2023 o 10.30 hod. s celebran-

tom Mgr. Vladimírom Kišom, spirituálom Kňazského seminára sv. Cyrila a Metoda – individuálna účasť dolianskych veriacich,

- Krásna a dôstojná **púť na Velehrad** 29. 8. 2023 organizovaná Máriinou légiou (ML), ktorú za našu farnosť ochotne zabezpečovala Ľudmila Lechovičová a ktorej sa zúčastnili nielen legionári, ale aj ctitelia Panny Márie (modlitby Tessery, sv. ruženec, sv. omša, prehliadka pútnického miesta chrámu so sprievodným slovom),
- **Púť k úcte sv. Rozálie** 3. 9. 2023 pred Kaplnkou sv. Rozálie, pričom napriek nepriaznivému počasiu sa púte zúčastnil pekný počet veriacich zo Štefanovej, Častej, Dolian a okolia,
- **Septembrové sviatky k narodeniu Panny Márie** 8. 9. 2023, mena Panny Márie 12. 9. 2023 a Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska 15. 9. 2023. V našej farnosti bola ranná sv. omša s krásnym hudobným doprovodom na husliach Ing. Rudolfa Zajíčka a jeho vnučky Dianky Šišolákovej a spevom Jarmily Halačovej,
- **Slávnosť poďakovania a požehnaní plodov úrody** a tzv. miestne dožinky 22. 9. 2023 s bohatým programom – slávnosť detí pri MŠ Doľany, krojovaný sprievod detí, mládeže a dospelých s ovenčeným traktorom Jozefa Lávečku, sv. omša v nádherne vyzdobenom chráme spojená s hudobno – speváckym doprovodom detí i dospelých, záverečné agapé pred kostolom,
- **Púť ružencových bratstiev v Šaštíne** 30. 9. 2023, s účasťou p. farára, zorganizovaná Ľudmilou Lechovičovou,
- **Milión detí sa modlí svätý ruženec** – Za jednotu a mier – celosvetové duchovné podujatie z iniciatívy Sv. Otca pápeža Františka 18. 10. 2023 – v našom kostole sa modlil sv. ruženec ráno o 7.30 hod. a individuálne doma v rodinách,
- **Misijná nedeľa** 22. 10. 2023 – dve sv. omše a populárnejšia pobožnosť o 15.00 hod. – modlitba sv. ruženca za účasti členov družobného MZD Smolenice s dojímavým hudobným doprovodom na husliach Ing. Rudolfa Zajíčka a jeho vnučky Dianky Šišolákovej. Po nej bolo agapé a súťaž detí v DKJF v Doľanoch,
- Pohreb Márie Malíkovej, rod. Bednarovskej 20. 10. 2023, ktorá zomrela vo veku 88 rokov a ktorá o.i. dlhé roky pracovala na bývalom MNV Doľany, bola aktívna veriaca a ctiteľka P. Márie. Obci a farnosti Doľany zanechala vzácny dar – vlastnoručne písané podklady do kroniky obce Doľany,
- **Slávnostná sv. omša z príležitosti 20. výročia kňazstva VDP. farára, nášho rodáka Ľuboša Hašana** (PhDr.PaeDr. Ľuboš Hašan, MBA, LL.) 23. 10. 2023, s doprovodom dolianskeho spevokolu, slávnostnými príhovorami VDP. farára a p. starostky, záverečné agapé v prístavbe kostola,

- ▶ **Sviatky Všetkých svätých** 1. 11. 2023 s Dušičkovou poobožnosťou o 15.00 hod. pri Dome smútku s doprovodom DH Dolančanka a Pamiatka zosnulých 2. 11. 2023 + Sviečka za nenarodené deti,
- ▶ **Slávnostná sv. omša k úcte sviatku sv. Leonarda**, pustovníka 5. 11. 2023 o 10.30 hod., ktorá sa z dôvodu daždivého počasia konala vo farskom kostole a ktorú celebroidal Otec biskup žilinskej diecézy – Mons. doc. ThDr. Tomáš Galis, PhD. Sv. omšu doprevádzal doliansky spevokol pod vedením Mgr. Stanislavy Oravcovej. Po skončení sv. omše odznel ďakovný príhovor s odovzdaním kytice kvetov a vecnými darmi,

- ▶ **Ranná rekolekcia kňazov** dekanátu Pezinok a potom aj večerná **slávnostná sv. omša k úcte sviatku sv. Leonarda**, pustovníka – Patrocínium sv. Leonarda, 6. 11. 2023 o 17.00 hod. v Kostolíku sv. Leonarda za účasti hosťa VDP. Mgr. Vladimíra Banského, správcu farnosti Častá (pozaný hosť VDP. Michal Pokopec, bývalý správca farnosti Šenkvice sa ospravedlnil),
- ▶ Po štvrtkovej večernej sv. omši 16.11.2023 bola adorácia rodín za mládež v rodinách so zamysleniami Ing. Bc. Michala Slávika a hudobným i speváckym doprovodom Mgr. Adriány Tichej,
- ▶ V nedeľu 19. 11. 2023 bola nielen ranná sv. omša o 08.00 hod., ale aj modlitba sv. ruženca MZD Dolány o 10.00 hod a pekná detská sv. omša o 10.30 hod. s doprovodom detského spevokolu,
- ▶ **Hodová slávnosť – Patrocínium k úcte našej patrónky Sv. Kataríny Alexandrijskej**, panny a mučenice 25. a 26. 11. 2023. Na jej sviatok 25. 11. 2023 VDP. farár posvätil novú krásnu sochu Sv. Kataríny Alexandrijskej, umiestnenej v pravej časti kostolného presbytéria,
- ▶ **Oznam Rádia Mária o plánovanom vysielaní sv. omší z farnosti Dolány** so súhlasom nášho p. farára a to 30. 12. 2023 – 2. 1. 2024 a 4. 1. 2024 – 7. 1. 2024 nasledovne: Sobota 08.00 hod., Nedeľa – 10.30 hod., Pondelok 08.00 hod., Utorok, Štvrtok a Piatok 17.00 hod. V modlitbách za našu farnosť a jej kňazov sa pripoja poslucháči a dobrovoľníci Rádia Mária.

Dnešné okienko končíme s vierou, nádejou a láskou, že prichádzajúci Adventný čas a Vianoce prežijeme spolu vo farnosti a v obci v požehnaní, láske, zdraví a pokoji.

JUDr. Ida Konopová, PhD.,
koordinátorka STFD

Rozsvietený cintorín...

Každoročný november začína Sviatkom všetkých svätých a Pamiatkou zosnulých. Je to čas spomínania na našich najbližších. Spomíname na svojich starých rodičov, rodičov, súrodencov, manželov, manželky, synov, dcéry, kamarátov, spolužiakov, susedov, s ktorými sa už na tomto svete nemôžeme stretnúť nikde inde len pri ich náhrobných kameňoch. Atmosféra cintorína je zvláštne iná ako inokedy. Náhrobníky sú akési viac rozkvitnuté a rozsvietené. Každý najlepšie vieme, ako a načo spomínať, aké spoločné chvíle sa nám v myslí vynoria s tými, ktorým zapálime na mieste ich posledného odpočinku sviečku či kahanec a v tichu sa pomodlíme. V Dolanoch je cintorín vsadený do svahu a preto, keď sa v tomto období zotmie, jeho rozsvietenie sa nesie do ďaleka. Nie však každý môže z rôznych dôvodov navštíviť svojich blízkych osobne, aj keby veľmi chcel. Tak ako už na mnohé cintoríny na Slovensku, rovnako aj na ten náš sa dostanete v elektronickej podobe „**VIRTUÁLNY CINTORÍN DOLANY**“. Z pohodlia domova si nájdete a zobrazíte pomník vami hľadaného zosnulého a môžete aj symbolicky zapáliť virtuálnu sviečku tomu, komu chcete a potrebujete...

Takýto cintorín ponúka tiež možnosť nájsť zosnulého, ktorého hľadáte možno aj s pohľadom vytvorenia, či dokončenia si rodokmeňa a chýba vám možno posledný „dielik skladačky“ a v neposlednom rade vám ponúka praktickú možnosť o vašom prehľade termínu zaplateného nájmu hrobového miesta.

Zuzana Jurčovičová

Manželom Vadovičovým - s odstupom času a najmä s veľkým poďakovaním...

V tomto čísle Dolanských novín sme sa rozhodli urobiť rozhovor s manželmi Štefanom a Jozefínou Vadovičovými, dlhoročnými majiteľmi Pekárne Častá. Poznáme ich nielen my, Doľančania, ale aj mnohí ľudia zo širokého okolia, ako zákazníci, kolegovia z biznisu, známi, priatelia, občania a susedia. Poslanie článku je o.i. práve prostredníctvom Dolanských novín osobitne vyjadriť rodine Vadovičovej úprimné poďakovanie, úctu a obdiv za všetko, čo vo svojej profesii robia. Najmä však za to, s akou spontánnou ochotou sponzorsky pomáhajú nielen našej obci, ale aj okoliu pri rôznych verejných či cirkevných podujatiach.

Najskôr by som chcela poprosiť o rekapituláciu a charakteristiku Vášho podnikania v Pekárni Častá, keďže ostatný článok o Vás vyšiel v DN ešte v r. 2015:

Spomienky sú bohaté a zostanú naveky. Radi využijeme znenie z článku Človečina o ľuďoch a miestach z 1. 2. 2016 s názvom „Manželia z vychýrenej pekárne v Častej si po životnú šancu išli na škodovke“:

Bola to dražba, z ktorej by sa vraj dal nakrútiť pekný celovečerný film. Štyri hodiny prihadzovali najatí ľudia peniaze za pekáreň v Častej. Skončili na sume vyše šesť miliónov korún. Z Kultúrneho domu v Modre vyšli napokon ako čerství majitelia kedysi štátnej pekárne manželka Jozefína a Štefan Vadovičovi.

Obaja dnes majú po sedemdesiatke (len naša skromná poznámka, že t.č. už po osemdesiatke...), ale keď si spomínajú na ten deň v roku 1991, je im do smiechu. „Vyrátali sme si, čoho je pekáreň schopná, koľko dokáže vyrobiť a spočítali sme si náklady. Vyšlo nám, že pri dobrej konštalácii hviezd vieme pekáreň zvládnuť,“ hovorí Štefan Vadovič o tom, prečo sa rozhodli zadĺžiť sa úverom z banky a riskovať. Práve on bol ťahúňom, ktorý manželku presvedčil, aby to s pekárňou skúsili.

Medzi boháčmi

Na deň dražby manželka asi nikdy nezabudnú. „To ste mali vidieť,“ rozhorčí sa Jozefína Vadovičová. „Na tú dražbu do Modry sme išli na škodovke. Pred kultúrnym domom stáli samé bavoráky. Manžel mi povedal,

že radšej zaparkuje vzadu, lebo na takom aute sa v tejto spoločnosti nemôžeme ukázať,“ smeje sa majiteľka dnes úspešnej pekárne.

Záujemcov bolo štrnásť a pre pekáreň si prišli mnohí bohatí páni. Vyvolávacía suma sa odpichla od 600-tisíc korún, po štyroch hodinách napokon skončili na sume cez šesť miliónov.

Vadovičovci boli šťastní, že pekáreň s tradíciou od roku 1961 vydražili. „Ale náš spoločník bol „blázon“. Išiel by aj do sumy 15 miliónov, no najväčšia sranda bola to, že sám nič nemal. Nemal ani fuka, chcel len rozkazovať,“ hovorí Štefan Vadovič.

Takto rozpačito sa začali písať dejiny už súkromnej pekárne v Častej, ktorá dnes patrí medzi najobľúbenejšie v okolí. Pečie sa v nej nepretržite, ráno, cez deň aj v noci a aj predajňa v nej je otvorená 24 hodín denne.

Prekvapivo štedrý podnikatelia

Jozefína Vadovičová by už ako dôchodkyňa dávno mohla oddychovať, no to proste nejde. V tejto pekárni strávila celý život. V devätnástich rokoch tam začala pracovať ako pomocníčka, neskôr robila pri peci, na expedícii, až sa stala vedúcou. Dnes na chod pekárne dozerá. „Nie som prísna, ale chcem, aby sa všetko robilo poctivo,“ hovorí.

V pekárni sa totiž držia tradičných receptúr. Napríklad ich šišky plnené džemom, nugátovou a likérovou plnkou si ľudia v Častej a okolí pomenovali ako „Naj-

lepšie v Európe“. Kompliment pochopí každý, kto sa do nich zahryzne.

„Mnohí ľudia krúčia hlavou, že také ešte nejedli. Urobíme ich za deň aj osemsto a všetky do jednej sa minú. Iné pekárne dávajú do šišiek asi tretinu plnky, nás sa ľudia pýtajú, ako ich zatvoríme, keď je tam tej plnky toľko.“ Prečo radšej neplnia peniazmi svoje pančuchy? „Nepotrebuje milióny a nemusíme mať všetko,“ vysvetľujú manželia.

Pečivo a chleby z Častej sa predávajú v obciach na smer Pezinok i Trnava, aj v spomínaných mestách, napriek tomu, že konkurencia nerada vidí vo svojom rajóne cezpoľného pekára. „Nadávajú nám, že sme sa im napchali na ich územie. Nikdy som nemala konflikty a chcem, aby to tak aj zostalo.“

Roboty dnes v tejto pekárni majú dosť, boli však časy, keď sa báli, ako budú splácať pôžičku. „To bolo vtedy, keď začali v Modre a Pezinku vznikať malé, francúzske pekárne. Nevedeli sme, čo s nimi príde. Napokon však všetky do troch rokov pozatvárali. Ukázalo sa, že Slovákom chutí najviac tradičné pečivo.“

Na ktoré obdobie z predmetného podnikania najradšej a naopak, na ktoré najneradšej spomínate?

Samozrejme, ťažké boli začiatky, ako sme to v článku opísali, nuž a pekných etáp podnikania, nielen po stránke úspešnosti biznisu, ale aj korektných medziludských vzťahov bolo veľa a sú aj v súčasnosti. Teda stručná rovnica: dobré i horšie, ľahšie i ťažšie chvíle, pekné i smutnejšie - ako na hojdačke. Taký je život nejedného podnikateľa, teda aj nás.

Otázka na medziludské vzťahy v pekárni. Je ťažké udržať si prirodzenú autoritu šéfa a ako sa viete vysporiadať s prípadnými problémami medzi zamestnancami navzájom?

Rovnako aj v tejto oblasti to vždy nebolo a nie je bez problémov. Myslíme sa však, že máme u zamestnancov prirodzenú autoritu, rešpekt a my sa takisto k nim snažíme korektne a ľudsky správať a spájať. Lebo ľudia sme rôzni.

V podnikaní je zapojená aj Vaša rodina, o.i. dcéra Ludmila, synovia Štefan a Juraj. Je to pre Vás určite veľká pomoc a ako to vidíte do budúcnosti?

Sme úprimne radi, že naše tri deti sú naše nielen doma v súkromí, ale aj v podnikaní v pekárni. Tá je ich druhým domovom. Pracujú ochotne a zodpovedne. My žijeme súčasnosti. Lebo to, čo bolo, teda minulosť sa už nevráti a to čo bude, budúcnosť, nechávame v rukách Božích. On je ten naj podnikateľ všetkých a všetkého.

Na svoj fyzický vek vyzeráte stále vitálne a spokojne, hoci ako sa vraví. každá minca má dve strany. Ako sa dokážete takto udržovať, keď veľa času trávite práve v samotnej pekárni? T.j. aké záľuby máte a čomu sa najviac, či najradšej venujete?

Manžel sa ešte aj v tomto veku ako bývalý aktívny športovec rád venuje športu, turistike, cyklistike, fyzickým prácam a ja mám rovnako rada turistiku, prechádzky, prácu na PC, čítanie ...

Máte nadané vnúčatá, ku ktorým prejavujete nielen svoju lásku ako dedko a babka, ale najmä sa z nich tešíte a ste právom hrdí na ich mnohé úspechy. Čo najviac Vás na nich teší a dodáva Vám chuť pre ne žiť?

Vraví sa, že starí rodičia majú radšej vnúčatá ako svoje deti. Kus pravdy v tom naozaj je. My máme spolu 5 vnúčat, Andrejku, Ľudmilku, Štefanka, Vivku a Bibiánku. Každé z nich je iné, ale naše. Sú to nielen nadané deti, či v športe, v zamestnaní, v štúdiu a v škole, ale aj skromné a vďačné. Dobývajú nás doslova energiou a vitalitou a majú k nám prirodzenú úctu a vďaku, čo nás obidvoch úprimne teší.

Nakoniec ešte jedna otázka: Čo si najviac prajete do budúceho obdobia života a čo chcete preto urobiť, aby ste boli spolu spokojní a šťastní aj naďalej?

Stručná odpoveď: „Ži a nechaj žiť...“ Teda požehnanie, zdravie, chuť do práce, pokoj, porozumenie a radosť v rodine, v kolektíve pekárne i v našej dedine.

V závere už len toto: Naši super podnikatelia a ochotní sponzori... Ťažký začiatok, dobré pokračovanie a vynikajúce výsledky. Aj ja, ako určite mnohí z Vás, sa s úctou a vďakou skláňam pred Štefankom a Jojkou Vadovičovými. Pred ich dlhoročnou zodpovednou prácou a pred ich celoživotným dielom, ako je Pekáreň Častá. Keďže sú však Doľančania, tak je naša hrdosť na nich o to úprimnejšia. „Mega“ vďaka Vám! Ďakujeme za všetko, nielen za Vašu prácu, ale aj ľudskosť, štedrosť a obetavosť, ktorú denno - denne prejavujete. Nech je Vám do ďalších rokov tou najkrajšou odmenou náruč Božieho požehnanie, pokoj duše, zdravie a radosť zo života...

JUDr. Ida Konopová, PhD.

POLNÁ POŠTA II.

V minulom čísle Dolanských novín sme spolu nahliadli do „Poľnej pošty Ompitálskych mládencov“ z obdobia druhej svetovej vojny. Opakujem, že si nesmierne vážim tento poklad, ktorý sa mi dostal do rúk a nedá mi sa s vami oňho nepodeliť. So všetkou úctou a pokorou zvečníme ich pocity a prežívané chvíle počas ich vojenskej služby vo svojej vlasti. Len krátko pripomeniem, že sú to dopisy, ktoré boli adresované a doručené môjmu dedkovi Jozefovi Schwarzovi od svojich kamarátov. Stále platí a ja dúfam, že niekto z Vás nájde aj dopis, ktorý písal on vášmu príbuznému, či už dedovi – pradedovi... Bolo by krásne, zbierku rozšíriť a uceliť aj jeho písanými riadkami.

Tak teda začítajte sa priatelia a užívajte si to rovnako ako ja. Môj výber piatich vojenských dopisov či krátkych kartičiek je tematicky z predvianočného obdobia a tesne po ňom. Spomínajú sa v nich Ompitálske hody a tiež nezabudnuteľné lyžiarske preteky. Chlapci písali z rôznych kútov Slovenska. Slúbila som Vám, že sa máte načo tešiť, nech sa páči, posúďte sami (uvádzame prepisy originálov):

(Dopis číslo 1)

Milý bratre! Ompitál, 8. december 1945

Predom prijmi čo najsrdečnejší pozdrav a stálu spomienku na Teba. (Okrem inej spomienky myslím totiž na tie šponovky. Snáď si už na ne zabudol?) U nás už napadol sneh a budeme sa už pomaly aj lyžovať. Tie rajtky už mám hotové. Do vianoc budú už aj šaty ušité. V krátkom čase pôjdem asi do notárskeho nankobehu čo potrvá asi 3-6 mesiacov. Protekciu som si už zohnal pomocou Bederkov. Možno, že za krátky čas si budem aj ja strúhať p. prednostu obv. Úradu N.V. Keď sa nedostanem tam, tak pôjdem niekde inde do úradu. Ten pán čo chodí k Bederkom, ten mi obstará miesto. Galgóci Jano je už v civilí. Kunák sa bude ženíť, už zháňa doklady, ale ešte musí ísť raz k odvodu. Dnes sa stal Fero

Matovič vdovcom, totiž Celestína pri pôrode zomrela'. Prepáč, že Ti píšem takéto veci, ale myslím, že Ťa aj toto zaujíma. Tento dopis je troška nečitateľný, ale myslím, že ho nejako len prečítaš, lebo stroja vôbec nemáme. Končím už pomaly, len na tie šponovky nijako nezabudni. Čakám každý deň, ale žiaden balík neprichádza. Už som na 2. strany zabezpečený – totiž udobrili sme sa z Mariškou Tomašovičovou z Dlhej a teraz keď si Majka niečo vezme pod nos, mám hneď oporu. Teraz musím byť s ňou zadobre, lebo mi robí sveter. No končím, ale ihneď mi napíš, kedy tie šponovky dostanem.

Pozdravuje Ťa

Lojzo

Ešte mi napíš, ako stojíš s Anču Vachanku

(Dopis číslo 2)

V Ružomberku 12. január 1943

Milý kamarát

vopred mojho písania ta srdečne pozdravujem i celú vašu rodinu. Dopis som od teba dostal za ktorý ti moc krát tiež dakujem. Jožko práve teraz ako ti píšem dopis sú 3 hodiny nad ránom, i teraz na teba spomínam i na všetko dobre i zlé čo som doma zažil. Teraz sedím ako dozorný desiatnik u baterie mam službu. Či si vieš predstaviť aká je zima doma u nás v noci? Tak tuná je raz tolká. Sedím, pero iba v ruke držím a napoli snývam o chvíľach a zábavách, všade ticho a nič čo by nikoho v kasarnach nebolo, iba tak sa mi drieme, že ledva sa udržím. Iba sa ohlídam či nepríde posádkový aby ma nedal odvieť do base. Ale náhodou nič, nikoho. Zaisťte sa aj jemu nechce chodiť kontrolovať pri 25 stupňovom mrazi. Všade úplné ticho iba oheň ktorý píše v kachličkách na umyvárny blboce a jeho šum sa nesie po dlhej chodbe ako by sa mi vysmieval že on sa mrazu nebojí. Časom začut hrkot uhánajúceho vlaku okolo kasárny a niekedy vrznú dvere keď niektorý vybehne na záchod s posteľe. Tak sa Jožko vojakovi na vojne žije, keď je doma aspon si vypije. Tak som Jožko dneska strávil noc, nebudem ti toho písať moc. Neviem či to budeš móciť čítať? Musel som to v rukavicach písať. Tak kamarát Jožko ešte vás a všetkých vašich doma pozdravujem, tiež i Karola za pozdrav mu dakujem, zato mu ho opetujem. Ty Jožko keď budeš písať nepíš mi tak aby som ešte na tvoj list písal spet tím končím a srdečne tu z hory kamarát

Jano Galgóci

1 Poznámka redakcie: Podarilo sa nám zistiť, že Ferkova manželka Celestína skutočne pôrod neprežila. Kto však prežil, bolo narodené dievčatko, ktorému dali meno Magdalénka. Celestína je pochovaná na Dolanskom cintoríne, ktorej sestra sa neskôr stala Ferkovi druhou manželkou. Osud im doprial ešte troch synov a jednu dcéru. Rodina žila v neďalekej obci Dlhá."

(Dopis číslo 3)

Ompitál 15. február 1944

Jožo, vypýtaj si na nedelu priepustku a prídi domov, pretože budú lyžiarske preteky. Popros pána npor. aby bol taký dobrý a pustil ťa, veď to ideš na dobrú vec! Budú u nás štafety, v ktorej aj jednotlivci sa budú zvlášť počítať. Teda na dvojo. Z vás vojakov postavím jednu štafetu: Ty, Purgina, Anton a Jožo Šotník. Budete teda dobrí a máte aj nádeje na dobré umiestnenie. Teda do toho sa! Vypucovať sa dobre a hybaj, k raportu! Potom už ako sa dá!

Dovidenia (nečitateľný podpis)

Keď môžeš, upovedom aj Pištu v Bratislave. Nevieť adresu. Vraj bol aj v Tatrách na vojenských pretekoch. Bude niečo vedieť.

(Dopis číslo 4)

Odosielateľ: Voj. Alojz Monsberger - pošta

pri čís. 23/B/7

Galanta 1. november 1945

Drahí kamarát

Predom mojich pár riadkov čo najsrdečnejší ta pozdravujem a mnoho šťastia ti zo srdca prajem. Kartu som od teba dostal za ktorú ti dakujem. Pytaš sa ako sa mi páči na vojne. Mne je celkom dobre. Som zdravý čoho prajem i tebe. A gratulujem ti že si desiatnikom. Tak ešte raz ta pozdravujem a všetko najlepšie ti prajem. Však na hody asi prídem domov.

(Dopis číslo 5)

Polná pošta - Dopisnica poľnej poštovej služby 17. 12. 1942

Odosielateľ: strelník Štefan Gáži

Voj. útvar: Laponsko 5

Text: Drahý kamarad prími odomňa srdečný pozdrav a milú vspomienku na teba. Jožko kartu som od teba

dostal ktorej som sa veľmi potešil. Píšeš mi že ty mi viac píšeš ako druhý kamarát. Možno že máš aj pravdu ja neviem koľko rázi si mi písal ale už som ti písal nedavno neviem či si to už dostal alebo nie. Ja som zdravý ktorého zdravia prajem aj tebe zosra a mam sa dobre len bohu žiaľ že domo nemožem prísť, vianoce už odbavím tu a Nový rok tiež. Myslím že dostaneš túto kartu až po vianociach lebo jakosik to ide špatne tá pošta, ale zato ti prajem Šťastlivé a veselé Vianoce a tiež aj nový rok. Nehnevaj sa, že som ti to tak špatne napísal nemám ti viac čo písať. Možno že ta niekedy prekvapím. Zbohom do videnia tvoj kamarad

Štefo

Napíš mi ako sa máš a ako si odbavil sviatky, do videnia...

Ja úprimne verím, že sa vám to nádherne čítalo. Títo Ompitálski chlapci, či už Lojzko Schwarz (Jožkov brat), Štefan Gáži, Alojz Monsberger, Janko Galgóci (Jožkov neskorší švager) nás chtiac-nechtiac preniesli bližšie k vianočným sviatkom. Ja ich posolstvo využijem a poprajem vám krásne vianočné sviatky, plné lásky, pokoja, radosti. Prežite ich so svojimi najbližšími, so svojou rodinou a užite si každú spoločnú chvíľu pod vianočným stromčekom. Myslím si, že si mnohí pamätáme, ako sa v Doľanoch po štedrej večeri chodilo zasneženým chodníkom, na ktorom vám pod čizmami vŕzgla sneh a z oblohy tíško padali snehové vločky, zaspievať si koledu k susedom, priateľom, rodičom, súrodencom a posedelo sa pri vianočných dobrotách. Dedko mi vždy vravel, že Doľančania sú jedna veľká rodina a tak tu aj žili. Pokračujme v tom aj my...

Krásne Vianoce vám všetkým.

Zuzana Jurčovičová

PS: Máte sa na čo tešiť aj na budúce...

Čo sa nám podarilo za pár mesiacov...

V septembri sme v našej materskej škole privítali 34 detí, z toho 16 v triede Mravčekov a 18 v triede Sovičiek. Veľmi nás teší, že naše nové deti veľmi rýchlo a dobre zvládli adaptáciu v materskej škole aj pomocou adaptačného programu, čo sme si individuálne vytvorili pri komunikácii s učiteľmi i rodičmi.

August a časť septembra je čas tvorenia hlavnej dokumentácie, Školského vzdelávacieho programu, v ktorom je obsiahnutý obsahový a výkonový štandard pre deti v predprimárnom vzdelávaní, čo znamená aj výber takých vzdelávacích tém učenia, aby sa deti radi učili prostredníctvom zážitkového učenia a láskou a trpezlivosťou vytvárali dobré vzťahy. Len na dobrých vzťahoch a splnených základných potrebách môže byť potom postavené i naše vzdelávanie.

Obdobie od 0-6 rokov dieťaťa je najdôležitejšou fázou detského vývoja. Dieťa tvorí samo seba... jeho osobnosť, zvláštnosti. Dieťa sa musí zorganizovať i fyzicky. Dieťa sa naučí liezť, chodiť,...

Výnimočná vlastnosť tohto obdobia je absorbujúca myseľ. V tomto veku sa dieťa líši od iných častí svojho života. Je tu celkovo iná kapacita pre učenie. Vďaka absorbujúcej mysli dieťa tvorí osobu, ktorou sa stane. Umožňuje dieťaťu prevziať kultúru svojho prostredia.

Vo veku troch rokov sa utvára detské ego. Učí sa zmyslami. Poznávaním hudby a hlasov, pohybom, dotykom, držaním, vkladáním živých predmetov do pusy, a učením sa podstatných mien k popisu toho, s čím sa stretávajú. Deti dychtia po zážitku a plakali by, pokiaľ ich 16 miliárd buniek v mozgu bude nevyživených. Rozvíja sa vôľa, rozum, pamäť, myšlienky, pohyb, voľba, reč. Dieťa je v tomto veku vedomý pracovník, treba mu pomôcť, aby mohlo vykonávať veci samo. Do šiestich rokov sa stane samostatný človek, ktorý vie riešiť problémy.

Je to preto pre nás pedagogických zamestnancov veľká zodpovednosť, aby sme toto všetko v tomto období zvládli, ale i veľká radosť, pretože deti sa chcú učiť. Máme šťastie, že v našej rodinnej materskej škole pracujú ľudia, ktorí majú srdce nastavené pre deti, či už sú

to pedagogickí alebo prevádzkoví zamestnanci.

Preto plánovanie celého školského roka spoločným vypracovaním Plánu práce materskej školy je ďalšia zodpovedná úloha. Čo sme si od septembra do decembra stanovili a čo sa nám aj podarilo?

Postupne sme zaviedli kútik Montessori pre praktický život, kde sa deti učia základné pracovné návyky, ktoré potrebujú pre život, rozvíjajú si jemnú motoriku, učia sa triediť rôzne materiály, správne uchopiť predmet, upratať si po sebe, správne stolovať, odniesť si po jedle použitý riad...

Toto všetko sme zvládli našou zaniietenosťou, s finančnou podporou obce, ale aj našich obetavých rodičov.

Zaviedli sme bilingválne učenie angličtiny v priamej činnosti u starších detí. Po anglicky sa rozprávame v komunikačnom kruhu, ale i počas dňa pri vzdelávacích aktivitách. Obsah vzdelávania v anglickom jazyku je prepojený s témami Školského vzdelávacieho programu.

Využívame ľudové tradície Dolian a vnášame ich do vzdelávacieho procesu aj prakticky, o čom svedčí nielen téma o obci, návšteve obecného úradu a pani starostky, našich potulkách po Doľanoch a spoznávaní architektúry a plánu obce, ale i folklórne vystúpenie na Dožinky.

Podporujeme zážitkové a bádateľské učenie, a to tak, že sme sa ako materská škola prihlásili do projektu Strom života, čo nám dáva možnosť viac bádať a objavovať a hlavne naučili chrániť našu krásnu prírodu, v ktorej žijeme.

Snažíme sa tvoriť komunitu rodičov a priateľov materskej školy dennodennou komunikáciou, stretnutiami s radou školy, radou rodičov a organizáciou rodičovského združenia. Tešíme sa, že máme v našej materskej škole tak nápomocných rodičov, ktorým záleží na vzdelávaní a šťastí ich detí. Sme za nich veľmi vďační.

Budujeme si vzťahy v triede rozprávaním a zdieľaním v rannom komunikačnom kruhu. Máme v triede i bábkú - Adamka, ktorý chodí každý víkend do inej rodiny, ktorá potom opisuje, čo s ním dieťa zažilo. Deti potom o tom rozprávajú, čím si rozširujú slovnú zásobu.

Orientujeme materskú školu na učenie sa pre život, zo života, o živote pri dennodenných situáciách, ktoré život prináša. Učíme sa rozpoznávať hranice medzi dobrom a zlom, správnym a nesprávnym nastavovaním pravidiel v triedach a rozhovoroch o problémových situáciách.

Pomocou finančnej podpory obce sme vybudovali novú zborovňu, ktorá je k dispozícii nielen riaditeľke a učiteľkám, ale slúži aj na stretnutia s rodičmi. Ďakujeme pani starostke, že jej záleží na našom vzdelávaní a vždy keď je to možné nás podporí.

Tešíme sa novej dotykovej interaktívnej tabuli do triedy Mravčekov, ktorú zakúpila obec, určite pomôže

pani učiteľkám i našim deťom pri vzdelávaní v čase digitalizácie. Ďakujeme!

V rámci riaditeľského voľna prebehla v umyvárkach, i v jedálni materskej školy rekonštrukcia. Jedáleň sa teší z novej umývačky riadu a umyvárkach sa vyriešil problém s teplotou vody. Ďakujeme!

V tom, čo nám v našej materskej škole chýba, prižívame našich rodičov a priateľov školy. Touto cestou chceme všetkým veľmi pekne poďakovať. Špeciálne poďakovanie patrí rodine Polčicovej- Paľkovi a Ivetke, ktorá sa nám postarala o vybrúsenie a natretie detského kolotoča, ušitie folklórnych krojov pre deti i pani učiteľky, výrobu detských exteriérových lavičiek, pomoci pri výrobe darčiekov pre starých rodičov, výrobe montessori táčok. Značnú časť z toho urobili sponzorsky.

Projekt Školské ovocie z Plantexu – čo znamená pravidelnú donášku ovocia a radostnú konzumáciu deťmi, výrazným spôsobom napomáha na ceste k zdravému životnému štýlu, o ktorý sa taktiež veľmi dobre a s láskou stará naša školská jedáleň.

Tešíme sa úzkej spolupráci so základnou školou v Doľanoch.

Pani učiteľky sa pravidelne raz za týždeň stretávajú na pracovnej porade a mesačne na aktualizacom vzdelávaní, ktoré sú nastavené podľa potrieb materskej školy.

Snažíme sa zabezpečiť dostatok rôznorodých aktivít, ktoré spestria a obohatia život v MŠ a smerujú ku kognitívnemu rozvoju, rozvoju sociálnych a komunikačných postojov, posilnia spoluprácu medzi školou a rodinou.

SEPTEMBER	
Rodičovské združenie	Uskutočnili sme plenárne a triedne RZ spojené s voľbou do RŠ za rodičov.
Workshop: 18.9. – 22.9. 2023	Deti absolvovali týždenný workshop, kde si veľkáči-sovičky natrénovali divadelné zručnosti a maláči-mravčekovia zase tanečné zručnosti.
Dožinkový sprievod: 22.9.2023	Zorganizovali sme výstavu ovocia a zeleniny v kostole. Pripravili sme program v krojoch a zúčastnili sa dožinkového sprievodu.
Európsky týždeň športu: 23.9. – 15.10.2023	Realizovali sme športové súťaže na miestnom futbalovom ihrisku.
OKTÓBER	
Zdravie zo záhrady	Vytvorili sme v spolupráci s rodičmi výstavu ovocia a zeleniny prinesených z vlastných záhrad. Zorganizovali sme ochutnávka ovocia a zeleniny, pričom sme si uvedomili význam konzumácie ovocia a zeleniny pre naše zdravie.
Tekvičiada: 19.10.2023	V spolupráci s rodičmi sme zorganizovali výstavu tekvičiek vyrezaných doma rodičmi a deťmi a následne uskutočnili súťaž na školskom dvore.
Moji starí rodičia – 27.10. 2023	V spolupráci so základnou školou sme pripravili besiedku pre starých rodičov v kultúrnom dome. Pripravili sme darčeky pre starých rodičov, lebo našou úlohou je viesť naše deti k úcte a pomoci starým rodičom.
NOVEMBER	
Deň materských škôl	Kladením otázok deťom sme zisťovali ako sa v materskej škole cítia, čo majú radi.
Vianočné fotenie	V našej materskej škole máme i šikovnú fotografku, ktorá nám od fotila deti s vianočnou tematikou.
Mobilné planetárium: 9.11. 2023	V rámci témy Vesmír sme sa zúčastnili predstavenia: Ako putoval Mesiac k Slnku. Popri tej ceste sa stretával s rôznymi súhvezdiami.
DECEMBER	
Mikuláš	Pripravili sme si program pre Mikuláša, ktorý nám za naše dobré skutky priniesol mikulášsky balíček.
Vianočná besiedka	Vytvorili sme program v kultúrnom dome v spolupráci so základnou školou s básňami, piesňami, tanečnou choreografiou, dramtizáciou.
Divadlo	Zúčastníme sa divadelného predstavenia spoločne so základnou školou s témou -Vianočná rozprávka

Veríme, že sa nám darí naplňovať naše ciele v prospech našich detí. ☺

Keďže sa blížia sviatky, dovoľte nám v mene zamestnancov materskej školy zapriať:

Veselé sviatky Vianočné, pekné cesty polnočné, pod stromčekom pekný darček, na Silvestra rezký tanček, zo zábavy rovný krok a potom šťastný Nový rok.

Vaša materská škola ☺

Pestré učenie i zábava

Prázdniny uplynuli ako voda a 4. septembra sme sa všetci opäť spoločne zišli na školskom dvore. Pre našich ôsmich prvákov to určite bol nezabudnuteľný deň, ktorí boli plní očakávania a prekvapení, čo tu na nich čaká. Určite im blúdila v hlave myšlienka – aký tento školský rok bude? Čo nás čaká? Predovšetkým vzdelávanie, ale aj rôzne aktivity v základnej škole, a to aj s rodičmi.

Povzbudiť ich prišli nielen ich rodičia, ale aj pani starostka K. Guldánová. Slávnostne sme otvorili nový školský rok 2023/2024. Prváci absolvovali imatrikuláciu a boli pasovaní do stavu školákov. Prvácki rodičia tiež zložili sľub, v ktorom sľúbili, že budú našim prvákom veľkou oporou a vo všetkom im budú pomáhať. Prváci sa zoznámili so svojou novou triedou a učebňou ŠKD. Ani domov sa im nechcelo. Postupne si zvykajú na to, že v základnej škole sa nielen hraje, ale že existuje určitý denný školský poriadok, ktorý musia dodržiavať. Do výchovno-vzdelávacej činnosti sa zapájajú i oni spolu s ostatnými žiakmi školy. Celkový počet žiakov je 30.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa pozitívneho myslenia (13.9.) sme si hneď ráno pred vyučovaním vyrobili smajlíkov a pozitívne sme sa naladili na tento školský deň. Celý deň sme boli všetci usmíati, veselí a príjemní. Tretiaci a štvrtáci vyrobili smajlíkov aj pre vedúcu jedálne a kuchára. Hneď im lepšie chutil obed. Prváci a druháci ešte v ŠKD hľadali poklad. To bolo radosť!

Aby naši žiaci nepokladali dary prírody za úplnú samozrejmosť, rozhodli sme sa aj tento rok 22. septembra spoločne s ostatnými občanmi Dolian poďakovať za hojnosť slnka, dažďa a tepla. Začali sme kultúrnym programom spolu s deťmi z MŠ pred hasičskou zbrojnicou. Nasadli sme do vyzdobenej vlečky a za sprievodu hudobníkov spievali ľudové piesne cestou ku kostolu. Počas detskej sv. omše p. farár požehnal nielen plody zeme, ktoré boli v kostole, ale aj všetku úrodu, ktorá sa urodila v záhradách Dolančanov. Aby sme si lepšie uvedomili všetku tú jesennú nádheru, žiaci vytvorili malú galériu toho, čo môže vzniknúť spojením fantázie, šikovných rúk a plodov zeme. Svojimi prácami vyzdobili kostol aj s deťmi z MŠ a keďže všetko je pominuteľné, aj túto galériu sme museli po niekoľkých dňoch zrušiť, ale sľubujeme, že o rok sme tu opäť a verte, že s niečím novým.

V rámci Európskeho týždňa športu (25.9. – 29.9.) sme mali celý týždeň cez veľkú prestávku zápas v niektorom športe. Začali sme futbalom. Mali sme zmiešané tímy. Posledný gól dalo dokonca dievča. Skončilo to tesne 3:2. Niektorí žiaci hrali radšej stolný futbal. Ďalší deň bol zápas vo vybíjanej. Zúčastnili sa ho všetci žiaci školy aj s pani riaditeľkou. Povzbudzovali nás aj okoloídúci na cintorín. Najväčšiu radosť mali žiaci, keď sa im podarilo vybiť pani riaditeľku. Na druhý deň bol zápas v basketbale, ktorý začal hľadaním ukrytej lopty. Jeden žiak má rád žarty, ale našťastie sa lopta našla a žiaci 3. a 4. ročníka mohli začať hrať. Na začiatku boli niektorí hráči nesmelí, ale počas hry získali istotu a útočili na kôš ako praví športovci. Zápas skončil 10:0. Prváci a druháci v ŠKD bežali pretek v lesnom behu. Zápasu v hádzanej sa zúčastnili všetci žiaci školy. Skóre 7:0. Nechýbal ani záverečný pokrik víťazov. Európsky týždeň športu sme ukončili zápasom vo florbale. Tímy boli veľmi vyrov-

nané. Skončilo to 0:0. Žiakom sa športy veľmi zapáčili a poprosili pani učiteľky, aby sme si to ešte zopakovali. Veľmi nás teší záujem detí o šport a určite sa mu budeme venovať aj naďalej.

V rámci Svetového dňa mlieka na školách (26.9.) žiaci absolvovali vzdelávací program Objav mlieko. Cestou mlieka ich sprevádzala kravička Elička, ktorá mala pre žiakov zaujímavé informácie doplnené kvízom a pesničkami. Spoločne sme si aj zatancovali a žiaci dostali darček. V spolupráci s rodičmi mali žiaci mliečnu desiatu, ktorá všetkým chutila.

V rámci Svetového dňa ochrany zvierat (4.10.) si žiaci vypočuli základné informácie o tomto dni a jeho význame. Pozreli si na interaktívnej tabuli najkrajšie zvieratá sveta a poobede aj niektoré zvieratá prišli osobne medzi nás: korytnačka, myš, africké slímáky, korela a mačiatko. Spoločne sme si vychutnali ich blízkosť a naučili sa zaujímavé informácie z ich života. V ten istý deň žiaci 1. a 3. ročníka absolvovali testovanie pohybových predpokladov.

Deň 11. október bol zasa v znamení púšťania šarkanov. Deti behali sem, tam po futbalovom ihrisku, radovali sa z lietania svojich drakov – len sme nevystihli dobrý vietor. Deti to ale nevzdali a poriadne popracovali na svojej kondičke. Pripravené pohostenie od rodičov: pizza, palacinky, koláčiky, bábovka, rôzne sladkosti, teplý čaj, sirupová voda a zaslúžená odmena pre všetky deti vyčarovala úsmev na detských tváričkách. Máme krásne spomienky!

Dňa 25. októbra žiaci 3. a 4. ročníka absolvovali preventívny program s pani psychologičkou z CPP v Pezinku Ako byť kamarátom. Pani psychologička žiakov veľmi chválila, ako vedia spolupracovať a navzájom sa rešpektovať. Pani učiteľkám povedala, že je vidieť, ako sa s deťmi pracuje, hoci nie je na škole podporný tím odborníkov. V porovnaní s „veľkými“ školami sme na popredných miestach v správaní žiakov a budovaním ľudských hodnôt u žiakov.

Vystúpením 27. októbra by sme Mesiac úcty k starším premenovali na Mesiac životnej múdrosti, lebo tá sa získava len rokmi tvrdej práce a skúsenosťami. V kultúrnom dome sme spolu s deťmi z MŠ privítali a pripravili milé posedenie pre našich starých rodičov s pekným programom a vlastne vyrobeným darčekom.

Dňa 9. novembra žiaci absolvovali vzdelávací program vo forme rozprávky Astronómia pre deti organizácie Mo-

bilné planetárium. Zažili sme rozprávkové cestovanie Slnecnou sústavou pomocou čarovného raketoplánu. Vyšli sme sa na expedíciu k jednotlivým planétam Slnecnej sústavy. Príbehom nás sprevádzali dve kreslené postavičky – trpaslík Zvedavko a jeho učiteľ trpaslík Vševedko. Žiakom sa veľmi páčilo a pani inštruktorka si žiakov chválila, akí boli disciplinovaní.

Dňa 27. novembra žiaci absolvovali kurz sebaobrany.

Žiaci sa zoznámili so základnými princípmi sebaobrany a prakticky si vyskúšali ich vykonanie. Naučili sa jednoduché, ľahko osvojiteľné techniky, ktoré fungujú všetkým. Bez ohľadu na váhu a telesnú kondíciu. Získanie schopností sebaobrany pomáha deťom vybudovať si zvýšené sebavedomie. Keď sa naučia, ako sa chrániť, cítia sa menej zraniteľné a sú schopné čeliť výzvam s väčším odhodlaním. Sebaobrané techniky nie sú len o fyzickej obrane, ale aj o schopnosti efektívne riadiť konflikty. Deti sa naučili, ako sa vyhnúť alebo rozptýliť konflikt bez nutnosti fyzickej konfrontácie. Deti sa naučili, že prevencia je kľúčom k tomu, aby boli aktívnymi a zodpovednými účastníkmi svojho života.

Čo nás ešte čaká? December bude mesiacom tradícií. Pripravujeme si program pri príležitosti stretnutia s Mikulášom. Žiakov 3. a 4. ročníka čaká matematická súťaž Pytagoriáda. Čas beží a Vianočná akadémia sa nám už pomaličky hlási. Vyžaduje si to veľa povinností, ktoré musíme zvládnuť. Organizujeme ju každoročne už od roku 2010. Naše úsilie vkladáme do nacvičovania nášho kultúrneho programu a výroby detských výrobkov. Zisk z predaja ide pre ZŠ a MŠ. Nebude chýbať živá hudba, vianočná kapustnica, varené víno, napečené dobroty a iné. Chceme potešiť všetkých blízkych, aby si spolu s nami vychutnali tie krásne vianočné chvíle. Touto cestou vás už teraz srdečne pozývame dňa 16. decembra o 16:00 hod. do kultúrneho domu. Tradičné vianočné tvorivé dielne sa budú konať v ŠKD pred Vianočnou akadémiou spolu s rodičmi, kde spoločnými silami pripravíme tovar na predaj. Pred vianočnými prázdninami pôjdeme ešte do kultúrneho domu na divadelné predstavenie Vianočná rozprávka a posedením pri stromčeku si s deťmi pripomenieme silu Vianoc, dôležitosť rodiny a šťastné chvíle strávené spolu. Preto si vám už teraz dovoľím popriať šťastné a veselé sviatky.

Mgr. Jana Hudcová, riaditeľka ZŠ

Zo spomienok grófa Pavla Pálfiho na Ompitál

Posledný majiteľ budmerického kaštieľa **Pavol Pálfi** (*1890 – †1968), známy predovšetkým svojimi ôsmimi manželstvami, jedným z nich s francúzskou spisovateľkou Louise de Vilmorin, sa vo svojich spomienkach často vracal k svojmu detstvu v Budmericiach i v horárni na Zabitom, ktorá patrila jeho rodine. Tunajšie lesy, od Lindavy po Zabitú a ešte ďalej, boli jeho ihriskom, kde si s kamarátom užíval bezstarostné dni svojho raného detstva. Jeho autobiografia **Abschied von vorgestern und Gestern** (*Rozlúčka s predvčerajškom a včerajškom*) (Schuler Verlag Stuttgart, 1961) nám prináša svedectvo o tunajšom živote a niektoré drobné fakty priamo z prvej ruky.

Jeho otec Ján Pálfi ml. (*1857 – †1934) sa preslávil ako staviteľ Budmerického kaštieľa, ktorý nechal postaviť v roku 1889 po sobáši s grófkou Alžbetou Schlippenbachovou. Ich manželstvo dlho nevydržalo a ich jediný syn Pavol sa po odchode Alžbety dostal do starostlivosti svojej tety Irmy Pálfiovej (*1852 – †1930), otcovej sestry, ktorá prevzala starostlivosť o domácnosť i o synovca.

Detstvo aristokratického dieťaťa, navyše jedináčika, bolo poznamenané nedostatkom kontaktov s rovesníkmi, s ktorými sa bežne nestretával, a tak väčšinu času trávil s dospelými. Jedného priateľa si však našiel, nebol aristokratického pôvodu, avšak ovplyvnil Pálfiho na celý život. „Od začiatku tomuto mladučkému priateľovi nikdy nechýbala šlachetná povaha, slušnosť, čestnosť a pravdovravnosť, vždy mi dal ten najlepší príklad. Od piatich rokov sme boli spolu pri každej novej príležitosti; ako deti, ako mladíci a napokon ako muži sme často zdieľali radosti a starosti a 65 rokov sa náš vzájomný vzťah nikdy nezmenil; v nezmenšenej miere sme zostali priateľmi a takmer ako bratia.“ Týmto priateľom bol syn nášho slávneho rodáka Szilárda Várdaia, ktorého otec Konštantín Werdnoster bol hlavným lesným úradníkom Pavlovho starého otca grófa Mórica Pálfiho (*1812 – †1897) a býval na Papierni. Pálfi a Várdai sa poznali od svojich piatich rokov, boli ako dvojčičky – každé prázdniny, ktoré Várdaiovcovia trávil v Ompitáli, sa stretávali, chlapci bývali striedavo v kaštieli, na Papierni alebo v horárni na Zabi-

Najlepší kamaráti Pavol Pálfi a Várdai

tom. Tento ich výnimočný priateľský vzťah pretrval až do dospelosti. „Najprv sme spolu strieľali prvých vrabcov, potom sme boli lovcami alebo indiánmi v lesoch, kde sme prenasledovali prvého srnca, neskôr diviaka či jeleňa. Až do staroby sme sa potom spolu túlili po pralesoch Karpát v Poľsku, Rusku a v Transylvánii. Ako deti sme si rozprávali svoje malé starosti, časom tie väčšie, potom choroby z lásky a iné trápenia, až sme sa dostali do obdobia diskusií o národných, sociálnych a politických otázkach...“ Keď bol gróf Pavol pozvaný k susedom alebo priateľom na návštevu, všetci vedeli, že prídu dvaja – on i Várdai, nikomu to však nevadilo. Je zaujímavé, že v knihe sa nespomína jeho krstné meno, podľa všetkého ide o Štefana Várdaia (*1888 – †1971).

Jedným z najmilších Pálfiho miest bola ich horáreň na Zabitom, ležiaca v ompitálskych lesoch zhruba 14 kilometrov od budmerického kaštieľa. V dome vždy sídlil horár so svojou rodinou, Pálfiovci mali pre seba vy-

hradené 4 izby. Pod horárňou, v tieni vysokých smrekov a jaseňov, sa nachádzala pstruhová farma, ktorú založil Pavlov starý otec Móric Pálfi, s rybníkmi rôznych veľkostí, cez ktoré pretekali dva malé horské potoky.

V horárni na Zabitom sa vystriedalo mnoho návštev grófskej rodiny, každej učarovali majestátne buky v nádhernom prostredí Malých Karpát. Blízkosť oboch rezidiencií, Budmerického kaštieľa a horárne, dávala Pálfiovcom na výber, kde sa v danej ročnej dobe usídlia. V horúcich letných dňoch radšej trávil svoj čas v horárni uprostred lesa, kde bola lepšia klíma.

Od polovice roku 1942 už Pavol netrávil veľa času v Budmericiach, odišiel za Lujzou na dlhší čas do Francúzska. V roku 1943 sa na pár dní zastavili v Budmericiach. Počas prechádzky chodníkmi po ich krásnom milovanom slávnom zámockom parku, mal Pavol Pálfi predtuchu, že toto miesto vidí naposledy. Boli sa pozrieť aj na ich malú horáreň na Zabitom, ktorú nadovšetko milovali. Bola mierne zima a nikde nebol sneh, túlili sa v lese okolo horárne a suché bukové lístie šuchotalo pod ich krokmi. Pavol Pálfi sa takto v duchu lúčil s minulými časmi, 2. februára 1943 odišiel z miest, ktoré už nikdy nevidel, do exilu.

Daniel Ďurďovič

Horáreň Zabitú (foto z archívu p. P. Benčíka)

Návšteva z Moravy

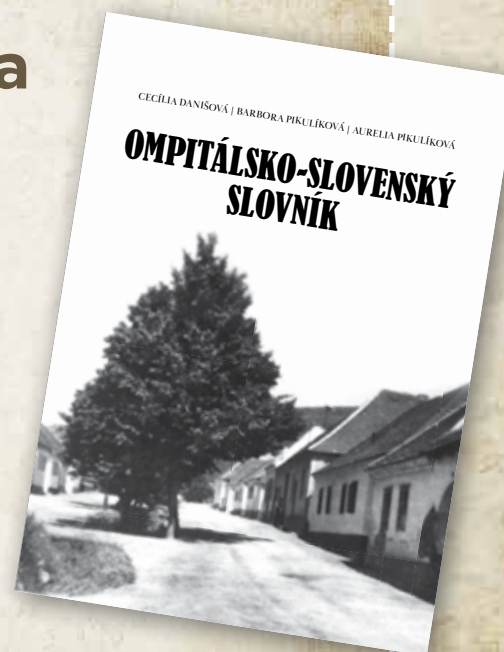
V sobotu 25. 11. 2023 sme v Doľanoch privítali starostov z Česka, z regiónu Hlučínsko. Predstavili sme im naše pamiatky – Mestskú vežu a Rodičovský dom J. Palkoviča, pani Aurelia Pikulíková porozprávala o našej histórii a napokon si aj spoločne zaspievali. Starostovia sa vydali spoznávať aj ďalšie miesta nášho regiónu.

Slovník ompitálskeho nárečia

Viete čo je bumbura, cvíboch alebo čo sú buršle? A keď vás ide niekto hlemstít, máte utekať, či roztvoriť náruč?

V týchto dňoch vyšiel Ompitálsko-slovenský slovník, ktorý nám ozrejmuje niektoré výrazy miestneho dialektu aj s príkladmi použitia vo vetách či slovných spojeniach. Členky autorského kolektívu v zložení Cecília Danišová, Barbora Pikulíková a Aurelia Pikulíková dlhé roky zbierali a zapisovali výrazy ompitálskeho nárečia, z ktorých mnohé sa zachovali v bežnej hovorovej reči dodnes. Zriedkavým používaním niektorých výrazov im pomaly hrozil zánik z kolektívnej pamäte obce. Toto jedinečné dielo sa snaží na svojich 120 stranách z tohto bohatého kultúrneho dedičstva zachovať čo najviac. Slovník je doplnený historickými fotografiami a dokumentami. Knihu, ktorú vydal Spolok pre krajší život v Doľanoch a s grafickou prípravou pomohol D. Ďurďovič, ste si mohli zakúpiť na 13. Ompitálskom jarmoku alebo u autoriek.

D. Ďurďovič

Záchrana huncokárskej pivničky na Kolovrátku

Kolovrátok. Pri tomto slove si väčšina z nás predstaví starožitný drevený nástroj na spriadanie priadze, ktorý v minulosti nesmel chýbať v žiadnej domácnosti šikovnej gazdinky. Kolovrátok, o ktorom je tento článok, je však niečo celkom iné. Leží v srdci Malých Karpát a ukrýval donedávna polorozpadnutú kamennú pivničku. Keď teda prechádzal snáď po stýkrát nadšenec pre prírodu a dlhoročný turista MUDr. Július Bollardt z Dolian, dostal nápad. Po menšej stavebnej úprave a dostavbe kamennej klenby by mohla pivnička poslúžiť ako úkryt pred nepriazňou počasia a zároveň by sa zachránil autentický solitér huncokárskej histórie. Od myšlienky zachrániť pivničku nebolo ďaleko k činom. Dnes je jej rekonštrukcia takmer dokončená.

Kde sa nachádza tajomný Kolovrátok?

Medzi najkrajšie lesné lúky v srdci Malých Karpát patrí tichá rozľahlá lúčina, obkolesená hustými lesmi nad obcou Plavecké Podhradie, ktorá nesie názov Kolovrátok. Rozprestiera sa vo vzdialenosti asi 4 a pol kilometra juhovýchodne od obce Sološnica a približne 8 km severne od modranského Piesku. V prvej polovici minulého storočia tu žili lesní ľudia, drevorubači s rodinami, prezývaní aj Huncokári. Toto miesto má aj svoju dávnu históriu osídlenia, až z konca 18. storočia, kedy pravdepodobne Pálffyovci dali na lúke postaviť kamenný dom. Prví lesní obyvatelia vysadili v jeho okolí ovocné stromy a zachytili do studničky prameň pitnej vody. Na okraji lesa, tam kde niekedy stál malebný kamenný domček, donedávna vykukali spod zeme pozostatky polorozpadnutej kamennej klenbovej pivničky.

Ako to všetko začalo

Autorom nápadu zachrániť a zrekonštruovať kamenné ruiny pivničky je spomínaný pán Július Bollardt z Dolian. Nadšenec pre prírodu a dlhoročný karpatský turista objavil v pivničke cenné miesto pre návštevníkov lesa – miesto pre suchý útulok unaveného turistu v noci, či za nepriaznivého počasia. Prác ako na kostole, dosť aj na mladíka! Doktor Bollardt, sedemdesiatnik s postavou etiópskeho bežca maratónov, s odhodlaným pohľadom tridsiatnika začal trpezlivo a s nadšením organizovať prvé kroky, ktoré mu pomáhal usmerňovať bývalý starosta z Dolian a taktiež milovník miestnych

hôr Jozef Mruškovič. Pre finálne vybavovanie povolení bola užitočná spolupráca s občianskym združením Potomkovia Huncokárov so sídlom na Piesku. Poďakovanie patrí aj štátnemu podniku Lesy SR, organizačná zložka O.Z. Karpaty za vydanie súhlasného stanoviska na zrealizovanie plánu tejto zaujímavej obnovy malého, ale dôležitého historického objektu. Na realizáciu stavebných prác sa podujal v jednej osobe hlavný murár, kamenár, stavebný inžinier i statik, ako aj zodpovedný vedúci, ako inak, keď nie Július Bollardt. Neskutočný pracant! Do pomocných prác sa zapojili aj členovia o. z. Potomkovia Huncokárov a ich priatelia. Dnes je rekonštrukcia kamennej pivničky takmer dokončená.

História huncokárskej usadlosti Kolovrátok

Prvé oficiálne zmienky o huncokárskom osídlení na Kolovrátku nachádzame na sčítacích hárkoch obyvateľstva a domov, ktoré spadajú do začiatku 20. storočia. Pred týmto obdobím sa na mape z 3. vojenského mapovania (1867 – 1889) táto lokalita nazývala Horáreň Machovič. Pri sčítaní ľudu v roku 1930 bola usadlosť pomenovaná názvom Pod Roštúnom, číslo domu 127. V tom čase tu bývala rozvetvená huncokárska rodina Františka Rybnikára, ktorá sa sem presídlila z blízkej Sklenej Huty v roku 1929 a vystriedala rodinu drevorubača Alojza Eckhardta. V sčítacom hárku z roku 1940 je doložené, že na Kolovrátku ešte stále bývali Rybnikárovci. Zo spomienok pamätníkov sa dozvedáme, že posledným obyvateľom Kolovrátku bol jednoruký kočiš Funga, kto-

rý v chátrajúcom dome býval ešte v roku 1955. Podľa spomienok hájnika Ruda Halenára z Dolných Orešian bol dom po druhej svetovej vojne obývaný stále menej a pomaly chátral. Prešiel do vlastníctva štátnych lesov, ktoré v ňom ubytovávali chlapcov z podhorských dedín zapojených do sezónnych prác.

Kolovrátok – konečná lesnej železnice

Horský masív malokarpatského hrebeňa, týčiaci sa nad Kolovrátkom, nesie názov Roštún (po novom Veľká Vápenná). Snáď aj preto v roku 1930 zapísal sčítací komisár huncokársku usadlosť s číslom domu 127, pod názvom Pod Roštúnom. Prečo sa lokalite v súčasnosti hovorí Kolovrátok? Vysvetlenie je snáď možné odvodiť od skutočnosti, že sa jedná o miesto konečnej stanice lesnej železnice na lúke pod Roštúnom, kde sa kolesá železnice obracali naspäť k Majdánu (kolo vrat – Kolovrátok, túto hypotézu priniesol Pavel Benčík z Častej). Je pravdou, že úzkokolejku z lošonského závodu do Smoleníc a Dobrej Vody stavali po častiach. Trasu z „chemičky“ na Dolnú Parinu a Poraj budovali v roku 1917 a dokončili ju v roku 1920. Počas druhej svetovej vojny trasu predĺžili až po Sklenú Hutu a Kolovrátok. Ta-

kže Kolovrátok bol konečnou stanicou tejto lesnej železnice, preto sa všetky vagóny už vracali iba naspäť. Vznikol tu akýsi „kolo-vrátok“ a tento názov neskôr mohol naozaj zľudovieť. Zaujímavú hypotézu o možnej etymológii názvu priniesla Zuzka Vaňková z Píly (vyučuje geografiu na modranskom gymnáziu). Všimla si meno grófy Kolowrat na miestnom cintoríne, pričom nie je vylúčené, že meno tohto miesta – lúky a hájovne, môže súvisieť s týmto zámožným rodom a ich možným vlastníctvom príľahlých pozemkov.

Nájdu sa ešte pamätníci na Kolovrátok?

Dnes ešte žijú medzi nami pamätníci, ktorí v detstve navštívili Kolovrátok. A možno niektorí vlastnia fotografie z tohto kúzelného miesta a chcú by ich pre budúce generácie zachovať. Ak patríte medzi takýchto ľudí, neváhajte nás navštíviť v našom sídle občianskeho združenia Potomkovia Huncokárov na Piesku. Aj cez Vaše spomienky tak môžeme spoločne oživiť zabudnutú históriu huncokárskej samoty Pod Roštúnom – Kolovrátku.

Tibor Hrozán a Alžbeta Mihalovičová
(foto: Pavel Benčík)

Mladí turisti spoznávajú okolie

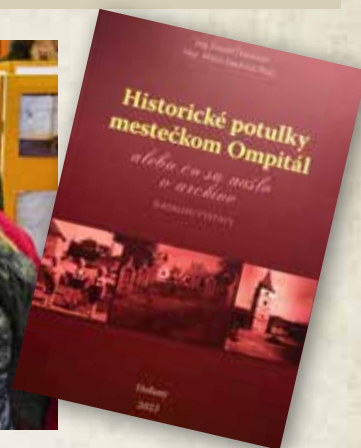
Turistický krúžok pod vedením pána Petra Tichého zahájil začiatkom tohto školského roka svoju činnosť. Prvá túra, ktorá sa uskutočnila 8. októbra 2023 smerovala na Godovu skalú, druhá túra 12. novembra viedla na Gloc a 3. decembra sa na tretej mladí turisti vybrali na zasneženú Veľkú Homolu.

V prípade záujmu o výlety s mladými turistami neváhajte kontaktovať pána Petra Tichého – informácie o termínoch sa operatívne komunikujú cez aplikáciu WhatsApp v skupine Mladí Turisti. **(red)**

História šitá na mieru

Počas prípravy konferencie o dejinách Červenokamenského panstva na Hrade Červený Kameň v júni 2023 Štátny archív v Bratislave, pracovisko Archív Modra nadviazal spoluprácu s obecným poslancom v Doľanoch Danielom Ďurďovičom. D. Ďurďovič prišiel s nápadom na prípravu výstavy o dejinách obce Doľany, ktorej dal názov **Historické potulky mestečkom Ompitál alebo čo sa našlo v archíve**. Počas študijných návštev v archíve sa oboznámil so zachovanými prameňmi k dejinám obce, ktorej historický novoveký názov je Ompitál, a vytvoril koncepciu výstavy. Na príprave výstavy i rovnomenného katalógu s D. Ďurďovičom spolupracovala pracovníčka modranského archívu Mária Feješová, ktorá zodpovedala najmä za odbornú stránku. D. Ďurďovič urobil z preštudovaných dokumentov výber, oskenoval ich a následne kópie spracoval a graficky upravil.

Výstava a vydanie katalógu sa uskutočnili vďaka podpore z Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy na podporu kultúry 2023, oblasť podpory 4: pamäťové, fondové a zbierkové aktivity. Vernisáž výstavy sa konala 26. októbra 2023 v Dome kultúry Juraja Fándlyho v Doľanoch. Oficiálnu časť vernisáže otvorila pani starostka Dolian Mgr. Katarína Guldánová. Poďakovala autorom a ocienila ich snahu touto formou priblížiť obyvateľom históriu obce. D. Ďurďovič hovoril o svojich skúsenostiach s prípravou výstavy a z množstva vystavených kópií dokumentov spomenul niekoľko konkrétnych, aby návštevníkov vernisáže navadil na prehliadku výstavy. M. Feješová zdôraznila prínos podujatia z hľadiska doterajších poznatkov o dejinách obce.

Katalóg výstavy môže poslúžiť aj ako prameň pre prípravu obecnej monografie. Obec Doľany má svoju monografiu, ktorú napísali zamestnanci modranského archívu v roku 2002. Odvtedy archív prevzal viacero archívnych dokumentov, ktoré sa týkajú najmä starších dejín obce do roku 1848. Pri príprave výstavy M. Feješová našla vo fondoch archívu originálnu listinu vydanú richtárom a radou obce Doľany v roku 1637 s pečatou, ktorú autori obecnej monografie v roku 2002 nereflektovali. Význam výstavy a katalógu je najmä v tom, že prezentuje celkom nové archívne dokumenty, ako aj dosiaľ nevyužitú a menej známe archívne dokumenty týkajúce sa dejín obce Doľany. Vybrané kópie dokumentov z fondov Štátneho archívu v Bratislave, pracoviska Archív Modra autori tematicky zoradili a ich výber doplnili niektorými historickými súvislosťami, faktami a fotografiami zo súkromných zbierok obyvateľov Dolian. Množstvo dostupných archívnych písomných prameňov však neumožnilo pokryť celú šírku života v obci, a tak sa snažili vybrať tie najzaujímavejšie a ich doslovným prepisom nechali mnohokrát vyniknúť jedinečný miestny dialekt, ktorý sa preniesol aj do úradného písomného styku.

Prezentované výsledky doposiaľ neukončeného bádania obdobia 1. svetovej vojny so zoznamom padlých, rane-

ných i zajatých vojakov z Dolian by mali časom vyústiť do vybudovania pamätníka padlým v 1. a 2. svetovej vojne, ktorý v obci chýba.

Na vernisáži sa zúčastnili aj zástupcovia Štátneho archívu v Bratislave na čele s pani riaditeľkou PhDr. Lenkou Bartalosoovou, PhD., ako aj zástupcovia pracoviska v Modre pod vedením Mgr. Zuzany Krajčovičovej. Dokumenty boli vystavené na paneloch a zoskupené do tematických celkov: 1.) správa mestečka Ompitál (dokumenty do roku 1871); 2.) Obvodný notársky úrad v Ompitáli (1871 - 1945); 3.) zo všedného života obyvateľov (1619 - 1953); 4.) prvá svetová vojna (1914 - 1918); 5.) školstvo; 6.) starostlivosť o lesy. Vo výstavnej sále bol k dispozícii na nahliadnutie aj sprievodca po archíve v Modre. Okrem čerstvo vytlačenej katalógu výstavy bola možnosť kúpy publikácie Archív na okraji mesta, prípadne iných kníh regionálneho zamerania. Návštevníci sa popri prezeraní panelov mohli ponúknuť z pripraveného pohostenia.

Veľký záujem o výstavu i katalóg výstavy bol prekvapením i pre samotných autorov. Dokumenty, s ktorými archivári bežne prichádzajú do styku, ale na ktoré v monografiách nezostáva priestor, návštevníkom priniesli také informácie o predkoch, o ktorých mnohokrát ani netušili. Debaty o histórii sa v ďalších dňoch presunuli do kuchýň a pivníc, kde sa o nových poznatkoch diskutovalo medzi členmi široko rozvetvených rodín. A to bolo jedným z cieľov - priniesť čriepky miestnej histórie priamo tým, ktorých sa týkajú, teda potomkom ľudí tých časov, a vzbudiť v nich záujem nielen o miestnu históriu, ale i prácu archivarov či archívov ako takých.

Mária Feješová, Daniel Ďurďovič
(foto: Pavel Benčík)

Výstava a vydanie publikácie sa uskutočnili vďaka podpore z Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy na podporu kultúry 2023 Oblasť podpory 4: pamäťové, fondové a zbierkové aktivity.

Tajomný poklad v Doľanoch

O pokladoch zakopaných v zemi a spôsoboch ich hľadania koluje v ústnom podaní ľudu množstvo rozprávok. Ľudia poznajú viaceré miesta, kde sa v zemi ukrývajú obrovské poklady. Zväčša sa k nim dostanete iba veľmi ťažko, pretože zvyčajne ich stráži duša bývalého majiteľa. Lokalizáciu tajných pokladov väčšinou označuje oheň, ktorý sa v noci niekedy rozhorí. Ľudia vtedy zvyknú hovoriť, že peniaze vysychajú. Každý, kto sa chce dostať k týmto pokladom, musí vykonať rôzne magické obrady či modlitby, lebo iba vďaka tomu možno v zemi objaviť žily zlata a striebra.

Ľudia s poverčivou fantáziou hľadali poklady predovšetkým na skalnatých miestach či v horách. A zaujímavosťou je, že svoj tajomný poklad má podľa ľudovej tradície aj obec Doľany (mad. *Ottóvölgy*). Zmieňuje sa o tom István Matuska, riaditeľ odborného učilišťa záhradníckeho v Nagykárolyi (pozn.: *starý názov pre rumunské mesto Carei*). Svoj príspevok prečítal 31. decembra 1911 počas večere Obchodnej spoločnosti v Nagykárolyi (orig. *Nagykárolyi Kereskedő Társulat*). Presne o mesiac neskôr ho uverejnil aj v miestnom periodiku.

Matuska uvádza, že videl kus dokumentu, ktorý bol veľmi starý, lebo už v tom čase mal viac ako sto rokov. Dokument podrobne uvádzal miesta pokladov, ktoré v tomto kraji poskrývali darebáci, zbojníci.

Podľa tohto dokumentu je na ceste vedúcej k starej sklárni v obci Doľany v Bratislavskej župe akási priehlbina, v ktorej je premostený potok. Ak cez tento most prejdete, nájdete tu dvanásť starých mužov. Sedia okolo stola a pred sebou majú zapálenú sviečku.

„Čo chcete?“ spytujú sa ľudí, ktorí prichádzajú hľadať poklad.

Na to treba starcom odpovedať: „*Želám Božie požehnanie sebe aj iným, chcem pomáhať trpiacim dušiam v očistci.*“

Potom si môže pátrač so sebou vziať ľubovoľné množstvo pokladu.

V starom dokumente sa ďalej uvádzalo, že týmito peniazmi treba podporovať chudobných, lebo inak sa nálezca pokladu nedožije viac ako rok.

Kristína Jurzová

Oprava drevenej sochy Panny Márie

Socha Panny Márie Kráľovnej z lipového dreva, stará približne 350 rokov, stála dlhé roky bez povšimnutia vo výklenku tesne pod klenbou vľavo na oltári svätého Floriána v kostolíku.

V lete tohoto roku navštívil kostolík umelecký reštaurátor Mgr. art. Ján Fečo, ktorý nás upozornil, že ide o veľmi vzácne historické dielo, ale tak veľmi poškodené červotočom, že hrozilo jeho vypadnutie z výklenku a zničenie.

Za pomoci svojho lešenia a miestnych mužov sochu zložil a podujal sa aj na jej zreštaurovanie. Jej stav je možné vidieť na zarámovaných fotografiách – na stolíku za lavicami v kostole. Na reštaurovanie bola socha prevezená do ateliéru. Proces reštaurácie je odborne, pracovne, časovo i finančne veľmi náročný. Predbežne odhadovaná cena za opravu sochy je 15 000 Eur.

Ak naši predkovia, žijúci v ďaleko horších životných podmienkach, dokázali tento skvost zadovážiť, je nielen „srdcovou“ záležitosťou, je priam povinnosťou nás všetkých terajších Doľancov, žijúcich v Doľanoch i mimo Dolian, veriacich i neveriacich, zachovať túto historickú pamiatku pre budúce generácie!

Finančné dary na opravu sochy sa realizujú týmito spôsobmi:

- zbierkami v kostole,
- na stolíku pri fotografiách poškodenej sochy bude trvalo k dispozícii pokladnička,
- osobne dobrovoľným finančným príspevkom odovzdaným a zaevidovaným u pani Zlatice Pikulíkovej a pani Zuzany Zajíčkovej

Prosíme, povzbudíme sa navzájom k štedrosti a šírme túto výzvu medzi našimi spoluobčanmi, aby sa nám podarilo zachovať toto vzácne, nielen dolianske, ale aj národné historické dielo!

Zuzana Zajíčková, (foto: Rudolf Zajíček)

FK CINEMAX Doľany
si vás dovoľuje pozvať na

6. REPRESENTAČNÝ PLES ŠPORTOVCOV

20. januára 2024
o 19.00 hod.
v DK J. Fándlyho v Doľanoch

Vstupné: 40€/osoba
(v cene je 2x večera, flaska vína, minerálka,
káva, slané pochutiny)

O zábavu sa postará
hudobná skupina LUX
a organizačný výbor FK CINEMAX Doľany

O polnoci TOMBOLA

Predpredaj vstupeniek u Romana Schwarza 0903 203 955

SRDEČNE VÁS POZÝVAME NA
DOLANSKÝ

ŠÍPKOVÝ TURNAJ

**PIVO
CIGANSKA**

štartovné
10€
opieňača v cene

registrácia vopred
na telefonnom štábe
0944 074 133
0904 982 861

SOBOTA 13. JANUÁR
KULTÚRNY DOM DOĽANY

VSTUP VOĽNÝ - ZAČIATOK O 12:30
MAX 40 HRÁČOV

31. 12. 2023

Silvestrovský výstup na Geltek
Zraz pred Základnou školou

6. 1. 2024

Pingpongový turnaj
Organizátor: FK CINEMAX
Dom kultúry J. Fándlyho

13. 1. 2024

Šípkový turnaj
Organizátor: Martin Braniš
Dom kultúry J. Fándlyho

20. 1. 2024

Reprezentačný ples športovcov
Organizátor: FK Cinemax
Dom kultúry J. Fándlyho

3. 2. 2024

Uvíťanie detí do života
Organizátor: obec
OÚ zasadačka

13. 2. 2024

Pochovávanie basy
Organizátor: obec, Dychovka
sprievod cez obec, Dom kultúry J. Fándlyho

16. 3. 2024

**XVIII. ročník Malokarpatskej výstavy
vín Doľany 2024**
Organizuje Spolok vinohradníkov a vinárov Doľany
Dom kultúry J. Fándlyho

17. 3. 2024

Jozefovský výstup na Godovu skalu
Organizátor: KST Doľany
Zraz pred ZŠ Doľany

22. 3. 2024

Vítanie jari
sprievod cez obec

30. 4. 2024

Stavanie mája
Organizátor: Športovci a DHZ Doľany
Pred požiarnou zbrojnicou

12. 5. 2024

Púť k úcte sv. Leonarda
Tradičná dolianska púť
Kostolík sv. Leonarda

Prajeme príjemné prežitie Vianočných sviatkov.

**DOĽANSKÉ
NOVINY**

ZO ŽIVOTA V OMPITÁLI ■ VYCHÁDZA 3x ROČNE

ISSN 1339-1240 • EV 4366/11

DOĽANSKÉ NOVINY, vydáva 3x ročne Obecný úrad v Doľanoch, 900 88 Doľany 169,
IČO: 00 304 727. **Redakcia:** Ing. Daniel Ďurďovič (dď), Mgr. Katarína Guldanová (kg),
JUDr. Ida Konopová, PhD., Ing. Natália Bednárovská (nb), Bc. Veronika Ješková (vj),
Ladislav Braniš, Zuzana Jurčovičová.
Príspevky externých autorov nereprezentujú názor redakcie.
Neprešlo jazykovou úpravou. **Ilustrácia na titulke:** Mgr. Petra Hamzová.
Vyšlo v náklade 400 kusov, nepredajné – distribúcia zadarmo.
Ročník 13. Číslo vyšlo v decembri 2023.
Grafická úprava: Ing. Daniel Ďurďovič **Tlač:** Letterpress, s.r.o., Bratislava.
Kontakt: OÚ Doľany, www.dolany.sk